

Εικονογραφημένο Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

Τόμος 9ος

(Μ,μ (μητέρα)– Ν,ν)

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Αγγελική Ευθυμίου, Λέκτ. Δημοκρί-
τειου Παν. Θράκης
Ηλίας Δήμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μαρία Μητσιάκη, Φιλολόγος
Ιουλία Αντύπα, Λεξικογράφος**

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Α. Ν. Συμεωνίδου-Χριστίδου,
Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Παπανδρέου,
Σχολικός Σύμβουλος
Εμμανουήλ Χαρίτος,
Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

**Λήδα Βαρβαρούση, Εικονογράφος
– Σκιτσογράφος**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Ελένη Λεοντσίνη, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγ. Ινστιτούτου

Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγ. Ινστιτ.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Dr Αρετή Καραθανάση-
Κατσαούνου, Μόνιμη Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ
Αγγέλικα Κοροβέση, ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**Προσαρμογή: Παναγιώτα Δούρου,
Εκπαιδευτικός**
**Επιμέλεια: Μαρία Παραδείση,
Εκπαιδευτικός**

Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης,
Σύμβουλος Α΄ του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ

**Υπεύθυνη του έργου: Μαρία
Γελαστοπούλου, Μ.Εδ. Ειδικής
Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη: Κωνσταντίνος
Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Αγγελική Ευθυμίου Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη Ιουλία Αντύπα**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Εικονογραφημένο Λεξικό
Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού**

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 9ος
(Μ,μ (μητέρα)– Ν,ν)**

Ι.Τ.Υ.Ε. ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια
2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων εκ-
παιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Βλάχος

**Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστι-
τούτου**

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή υποστηρι-
κτικού εκπαιδευτικού υλικού με βά-
ση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δη-
μοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστι-**

τούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός

Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού

Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75%
από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο και 25% από εθνικούς
πόρους.**

Προέλευση Χάρτη της Ελλάδας

**«Γνωρίζω την Ελλάδα» Γεωγραφί-
α Ε΄ Δημοτικού, Οργανισμός Εκδό-
σεως Διδακτικών Βιβλίων, Έκδοση
Δ΄, Αθήνα 2005**

μητέρα ----- μητριά

μητέρα [η] ουσιαστικό
(μητέρες)

✓ Η μητέρα σου είναι η γυναίκα που σε γέννησε και σε μεγαλώνει. Μητέρα λέμε και τη γυναίκα που έχει υιοθετήσει ένα παιδί.

✍ Η μητέρα του Κώστα είναι η κυρία Μαργαρίτα. ○ μαμά, μάνα ✧ Η μητρική αγάπη είναι η αγάπη της μητέρας.

🎵 μη-τέ-ρα ✍ 'η οικογένεια'

μητριά [η] ουσιαστικό (μητριάς)

✓ Η μητριά σου δεν είναι η πραγματική σου μητέρα αλλά έχει παντρευτεί τον μπαμπά σου.

✍ Η κακιά βασίλισσα είναι η μητριά της Χιονάτης. 🎵 μη-τρι-ά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μηχανή ----- μηχανή

μηχανή [η] ουσιαστικό
(μηχανές)

✓ Η μηχανή είναι ένα εργαλείο ή μία συσκευή που κάνει μία δουλειά αυτόματα ή μας βοηθά να την κάνουμε πιο εύκολα.

✍ Όταν ο θείος Τάκης πηγαίνει ταξίδι, παίρνει μαζί του τη φωτογραφική μηχανή και βγάζει φωτογραφίες.

✓ Η μηχανή του αυτοκινήτου είναι εκείνη που το κάνει να κινείται και βρίσκεται συνήθως στο μπροστινό του μέρος. ♦ Ο μηχανικός είναι κάποιος που δουλεύει με μηχανές ή τις διορθώνει όταν χαλάσουν. Όταν κάτι είναι μηχανικό, λειτουργεί με μηχανή.

μηχανή ----- μηχανήμα

Μηχανάκι ή μηχανή λέμε και τη μοτοσικλέτα. 🎵 μη-χα-νή

μηχάνημα [το] ουσιαστικό
(μηχανήματα)

☑ Το **μηχάνημα** είναι μία μηχανή με πολλά μέρη που κάνει μία συγκεκριμένη δουλειά. ✍ Ο **θείος Αλέκος** έχει αγροτικά **μηχανήματα** για να κάνει τις δουλειές του.

◇ Ο **μηχανισμός** είναι όλα τα κομμάτια που αποτελούν ένα μηχανήμα και συνδυάζονται για να λειτουργήσει. Ένα ρολόι-ξυπνητήρι έχει περίπλοκο **μηχανισμό**. 🎵 μη-χά-νη-μα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μηχανικός ----- μικρός

μηχανικός [ο], [η] ουσιαστικό
(μηχανικοί) → μηχανήμα

μικραίνω ρήμα (μίκρυνα, θα
μικρύνω) → μικρός

μικρόβιο [το] ουσιαστικό
(μικρόβια)

✓ Το μικρόβιο είναι ένας πολύ
μικρός ζωντανός οργανισμός
που προκαλεί αρρώστιες.

◇ **μικρός, μικροσκόπιο**

♪ μι-κρό-βι-ο

μικρός, μικρή, μικρό επίθετο
(μικροί, μικρές, μικρά)

✓ Όταν κάτι είναι μικρό, το με-
γεθός του είναι κάτω από το κα-

μικρός ----- μικρός

νονικό. Το ποντίκι είναι μικρό ζώο ενώ ο ελέφαντας μεγάλος. ✓ Όταν κάποιος είναι μικρός, είναι νέος στην ηλικία. Η Αθηνά είναι ακόμη μικρή αλλά όταν μεγαλώσει θέλει να γίνει ζωγράφος.

✓ Ένας μικρός μισθός, είναι λίγος. Μία μικρή πόλη έχει λίγους κατοίκους.

✓ Το γ είναι ένα μικρό γράμμα ενώ το Γ κεφαλαίο.

✓ (σαν ουσιαστικό) Ένα μικρό που κλαίει είναι ένα μωρό.

● μεγάλος Όταν κάτι μικραίνει, γίνεται πιο μικρό.

● μεγαλώνω μι-κρός

 'αντίθετα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μικροσκόπιο ----- μικρόφωνο

μικροσκόπιο [το] ουσιαστικό
(μικροσκόπια)

✓ Με το μικροσκόπιο μπορείς να βλέπεις πολύ μικρά πράγματα που δε φαίνονται μόνο με τα μάτια σου.

◇ **μικρός, μικρόβιο**

♪ μι-κρο-σκό-πι-ο

μικρόφωνο [το] ουσιαστικό
(μικρόφωνα)

Όταν μιλάς στο μικρόφωνο, η φωνή σου ακούγεται πιο δυνατά. Με το μικρόφωνο μπορείς να γράψεις τη φωνή σου σε μία κασέτα ή σ' ένα σιντί. Οι τραγουδιστές τραγουδούν κρα-

μικρόφωνο -----μιλώ

τώντας ένα μικρόφωνο.

🎵 μι-κρό-φω-νο

μιλώ και **μιλάω, μιλιέμαι** ρήμα
(μίλησα, θα μιλήσω)

☑️ Όταν μιλάς, προφέρεις λέξεις και λες κάτι. ✍️ «Σταμάτα να μιλάς συνέχεια, θέλω να μιλήσω κι εγώ!» είπε στον κύριο Μιχάλη η θεία του.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα μιλάει δύο ξένες γλώσσες: γαλλικά και αγγλικά.

✓ Όταν μιλάς με τους φίλους σου για κάτι, κουβεντιάζεις.

✍️ Ο Κώστας και ο Νίκος μιλούν κάθε μέρα για το ποδόσφαιρο.

✓ Όταν δε μιλιέσαι, δε θέλεις να

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μιλώ----- μισθός

σου μιλάει κανείς. 🎵 μι-λώ

μῖμος [ο], [η] ουσιαστικό (μῖμοι)
➔ μιμούμαι

μιμούμαι ρήμα (μιμήθηκα, θα μιμηθῶ)

☑ Όταν μιμείσαι κάποιον, μιλάς όπως μιλάει αυτός ή κάνεις ό,τι κάνει αυτός. ✍ Του Κώστα του αρέσει να μιμείται τις κινήσεις που κάνει η Ροζαλία. Κουλουριάζεται και πηδάει σαν γάτα. ♦ Ο **μῖμος** είναι ένας ηθοποιός που μιμείται εύκολα τους άλλους.

🎵 μι-μού-μαι

μισθός [ο] ουσιαστικό (μισθοί)

μισθός -----μισός

☑ Ο μισθός είναι τα χρήματα που παίρνει κάποιος όταν κάνει μία δουλειά. 🎵 μι-σθός

μισό [το] ουσιαστικό (μισά) → μισός, μισή, μισό

μισός, μισή, μισό επίθετο (μισοί, μισές, μισά)

☑ Όταν κάτι είναι μισό, είναι το ένα από δύο ίσα μέρη. ✍ **Μισό** κιλό κρέας είναι 500 γραμμάρια.

● ολόκληρος, όλος

✓ Λέμε ότι έχεις μείνει μισός, όταν έχεις αδυνατίσει πολύ.

✓ Λέμε ότι η δουλειά έχει μείνει μισή, όταν δεν έχει τελειώσει.

✓ Όταν είναι τρεις και μισή, ο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μισός-----μισώ

μεγάλος δείκτης του ρολογιού
δείχνει το 6 και ο μικρός το 3.

◇ Το μισό του δέκα είναι το πέ-
ντε. 🎵 μι-σός

μίσος [το] ουσιαστικό (μίση) →
μισώ

μισώ ρήμα (μίσησα, θα μισήσω)

✓ Όταν μισείς κάποιον, τρέφεις
για εκείνον άσχημα συναισθή-
ματα. Δεν τον αγαπάς καθόλου
και θέλεις να του κάνεις κακό.

✍ Η κακιά βασίλισσα μισούσε τη
Χιονάτη και ήθελε να της κάνει
κακό.

✓ Όταν μισείς κάτι, δε σου αρέ-
σει καθόλου. ✍ Η Αθηνά μισεί

μισώ ----- μνήμη

τις φακές. ● αγαπώ

◇ Όταν μισείς κάποιον, νιώθεις
μίσος. 🎵 μι-σώ

μνημείο [το] ουσιαστικό (μνη-
μεία) → μνήμη

μνήμη [η] ουσιαστικό (μνήμες)

☑ Η μνήμη σου είναι η ικανότη-
τα που έχεις να θυμάσαι. ✍ Η
Αθηνά έχει γερή μνήμη και δεν
ξεχνάει τίποτα.

✓ Στη μνήμη του υπολογιστή α-
πόθηκεύονται οι πληροφορίες.

◇ Το μνημείο μπορεί είναι ένα
άγαλμα που έγινε στη μνήμη κά-
ποιου σημαντικού ανθρώπου ή
κάποιου μεγάλου γεγονότος.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μνήμη ----- μόδα

🎵 μνή-μη

μοβ επίθετο (μοβ)

☑ **Μοβ** είναι το χρώμα που παίρνουμε, όταν ανακατεύουμε το κόκκινο και το μπλε. 🖋 **Οι βιολέτες και οι πασχαλιές είναι λουλούδια που έχουν μοβ χρώμα.**

🎵 **μοβ** 🖋 'τα χρώματα'

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μόδα [η] ουσιαστικό (μόδες)

☑ **Η μόδα** είναι το στιλ ντυσίματος και κουρέματος που ακολουθούν πολλοί άνθρωποι σε κάθε εποχή. Όταν κάτι είναι στη μό-

μόδα ----- μοιάζω

δα, το φοράνε όλοι. Όταν κάτι γίνεται μόδα, το κάνουν όλοι.

 Η κυρία Μαργαρίτα ακολουθεί πάντα τη μόδα και ντύνεται μοντέρνα. Φοράει πάντα μοντέρνα ρούχα. μό-δα

μοδίστρα [η] ουσιαστικό
(μοδίστρες)

 Η μοδίστρα είναι μία γυναίκα που η δουλειά της είναι να ράβει ρούχα. Η κυρία Μαργαρίτα δεν αγοράζει έτοιμα ρούχα αλλά ράβει τα ρούχα της στη μαμά του Ίγκλι που είναι πολύ καλή μοδίστρα. ράφτρα μο-δί-στρα

μοιάζω ρήμα (έμοιασα, θα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μοιάζω ----- μοίρα

μοιάσω) ☒ Όταν κάτι μοιάζει με κάτι άλλο, είναι περίπου σαν κι εκείνο. Η πάπια είναι ένα ζώο που μοιάζει με τη χήνα.

◇ όμοιος μοιά-ζω

Τα δίδυμα αδέλφια μοιάζουν μεταξύ τους.

μοίρα [η] ουσιαστικό (μοίρες)

☒ Η μοίρα είναι η τύχη που θα έχεις στη ζωή σου, το γραφτό σου. Οι άνθρωποι μπορούν να αλλάξουν τη μοίρα τους.

 μοί-ρα

μοιράζω ----- μοιράζω

μοιράζω, μοιράζομαι ρήμα
(μοίρασα, θα μοιράσω)

☑ Όταν μοιράζεις κάτι, το χωρίζεις σε ίσα μέρη.

✎ Την Πρωτοχρονιά αφού έφαγαν όλοι ο θείος Σταμάτης μοίρασε τα χαρτιά της τράπουλας στους μεγάλους. Με το μοίρασμα της τράπουλας άρχισε το παιχνίδι.

✓ Όταν μοιράζεις κάτι σε κάποιους, τους το δίνεις φροντίζοντας να φτάσει για όλους. ✎ Η θεία Κατερίνα μοίρασε στα παιδιά καραμέλες και παιχνίδια. Ήταν δίκαιη στη μοιρασιά.

◇ **μοιρασιά, μοίρασμα**

🎵 **μοι-ρά-ζω**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μοκέτα ----- μονάδα

μοκέτα [η] ουσιαστικό (μοκέτες)

✓ Η μοκέτα είναι ένα χαλί που καλύπτει όλο το πάτωμα.

✍ Το δωμάτιο του Κώστα είναι στρωμένο με γαλάζια μοκέτα.

🎵 μο-κέ-τα

μολύβι [το] ουσιαστικό (μολύβια)

✓ Με το μολύβι μπορείς να γράψεις ή να ζωγραφίσεις. Τα μολύβια μπορεί να είναι γκρι, μαύρα ή χρωματιστά.

🎵 μο-λύ-βι

μονάδα [η] ουσιαστικό (μονάδες)

μονάδα ----- μοναξιά

✓ Μονάδα λέμε τον αριθμό 1.

◇ μοναδικός, μόνος

♪ μο-νά-δα

μοναδικός, μοναδική, μοναδικό επίθετο (μοναδικοί, μοναδικές, μοναδικά)

✓ Όταν κάποιος είναι μοναδικός, είναι ένας και μόνος του, δεν υπάρχει άλλος. ✍ Ο Νίκος είναι το ένα και μοναδικό παιδί των γονιών του.

◇ μονάδα, μοναχός, μόνος

♪ μο-να-δι-κός

μοναξιά [η] ουσιαστικό
(μοναξιές) → μόνος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μοναστήρι ----- μόνιμος

μοναστήρι [το] ουσιαστικό
(μοναστήρια) → **μόνος**

μοναχός, μοναχή, μοναχό και
μονάχος, μονάχη, μονάχο επί-
θετο (μοναχοί/μονάχοι, μονα-
χές/μονάχες, μοναχά/μονάχα)
→ **μόνος**

μοναχός [ο], **μοναχή** [η]
ουσιαστικό (μοναχοί, μοναχές)
☑ **Μοναχό** λέμε τον καλόγερο
και **μοναχή** την καλόγρια.
◇ **μόνος** 🎵 μο-να-χός

μόνιμος, μόνιμη, μόνιμο επί-
θετο (μόνιμοι, μόνιμες, μόνιμα)

μόνιμος ----- μονός

✓ Όταν κάτι είναι **μόνιμο**, κρατάει για πάντα.

✍ Η **μόνιμη** κατοικία της κυρίας Μαργαρίτας είναι στην Αθήνα.

● προσωρινός 🎵 μό-νι-μος

μονοπάτι [το] ουσιαστικό
(μονοπάτια)

✓ Το **μονοπάτι** είναι ένα στενό δρομάκι για να περπατάνε οι άνθρωποι. Τ' αυτοκίνητα δεν μπορούν να περάσουν από ένα **μονοπάτι**. 🎵 μο-νο-πά-τι

μονός, μονή, μονό επίθετο
(μονοί, μονές, μονά)

✓ Το 1, το 3 και το 5 είναι **μονοί** αριθμοί. Το 2, το 4 και το 6 είναι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μονός ----- μόνος

ζυγοί. Ποιους άλλους μονούς και ζυγούς αριθμούς ξέρεις;

○ περιττός ● ζυγός

✓ Όταν κάτι είναι μονό, είναι για ένα άτομο. ✍ Η Αθηνά κοιμάται σε μονό κρεβάτι, ενώ οι γονείς της σε διπλό.

● διπλός 🎵 μο-νός

μόνος, μόνη, μόνο επίθετο (μόνοι, μόνες, μόνα)

☑ Όταν είσαι μόνος, δεν είναι κανείς μαζί σου.

✍ Όταν βροντάει, η Αθηνά φοβάται να κοιμηθεί μόνη της.

○ μοναχός

✓ Όταν κάνεις κάτι μόνος σου, το κάνεις χωρίς τη βοήθεια κα-

μόνος ----- μοντέλο

νενός. Η Αλίκη ξέρει να φτιάχνει **μόνη** της τυρόπιτα.

○ μονάχος

✓ Η **μόνη** φροντίδα του κυρίου Δημήτρη είναι να βρεθεί ο κλέφτης του μαγαζιού του.

○ μοναδικός **μονάδα**

♪ **μό-νος**

μοντέλο [το] ουσιαστικό
(μοντέλα)

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-μοντέλο ----- μοντέρνος

☑ Όταν κάποιος είναι **μοντέλο**, παρουσιάζει καινούρια ρούχα σε επιδείξεις μόδας, δηλαδή μπροστά σε πολύ κόσμο. **Μοντέλο** είναι και κάποιος που στέκεται ακίνητος για να τον ζωγραφίσει ένας καλλιτέχνης.

✍ Η Αθηνά κάνει το **μοντέλο** και η θεία Κατερίνα τη ζωγραφίζει.

✓ **Μοντέλο** λέμε και έναν τύπο προϊόντος που κυκλοφορεί στην αγορά.

✍ «Τα τελευταία **μοντέλα** των γαλλικών αυτοκινήτων είναι ακριβά» είπε ο κύριος Γιάννης στον θείο Τάκη. 🎵 μο-ντέ-λο

μοντέρνος, μοντέρνα, μοντέρ-

μοντέρνος ----- μορφή

νο επίθετο (μοντέρνοι, μοντέρνες, μοντέρνα)

☑ Όταν ένα ρούχο είναι μοντέρνο, είναι μέσα στη μόδα. ✍ Ο κύριος Γιάννης ντύνεται με μοντέρνα αλλά και άνετα ρούχα.

● ντεμοντέ

✓ Όταν είσαι μοντέρνος, ακολουθείς τη μόδα ή έχεις σύγχρονες απόψεις.

● ντεμοντέ, παλιομοδίτικος

🎵 μο-ντέρ-νος

μορφή [η] ουσιαστικό (μορφές)

☑ Η μορφή σου είναι η εξωτερική σου εμφάνιση, το πώς φαίνεσαι. ✍ Η κυρία Μαργαρίτα αγόρασε ζάχαρη σε μορφή κύβων.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μορφή -----μορφώνω

○ σχήμα Βγαίνοντας από το μαγαζί είδε τον κύριο Μιχάλη να φωνάζει θυμωμένος. Η μορφή του ήταν τρομαχτική.

○ όψη μορ-φή

μορφώνω, μορφώνομαι ρήμα
(μόρφωσα, θα μορφώσω)

☒ Όταν μορφώνεις κάποιον, του προσφέρεις γνώσεις και τον εκπαιδεύεις σε κάτι.

 «Στο σχολείο πηγαίνεις για να μορφωθείς και να γίνεις σωστός άνθρωπος» είπε στον Ίγκλιο πατέρα του. «Θέλω να γίνεις μορφωμένος άνθρωπος και ν' αποκτήσεις σωστή μόρφωση» είπε πάλι. μορ-φώ-νω

μοσχάρι-----μοσχοβολώ

μοσχάρι [το] ουσιαστικό
(μοσχάρια)

☑ Το μοσχάρι είναι το μικρό της αγελάδας και του βοδιού.

✓ Μοσχάρι λέμε και το κρέας του μοσχαριού.

🎵 μο-σχά-ρι

μοσχοβολώ και **μοσχοβολάω**
ρήμα (μοσχοβόλησα, θα μοσχο-
βολήσω)

☑ Όταν κάτι μοσχοβολάει, μυρίζει πολύ όμορφα. ✍ Τα τριαντάφυλλα του κυρίου Μιχάλη μοσχοβολούν σ' όλη τη γειτονιά.

🎵 μο-σχο-βο-λώ

- Λέμε και μοσκοβολώ.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μοτοσικλέτα----- μουγγός

μοτοσικλέτα [η] ουσιαστικό
(μοτοσικλέτες)

☑ Η μοτοσικλέτα μοιάζει με βαρύ, μεγάλο ποδήλατο που έχει μηχανή.

○ μηχανή

🎵 μο-το-σι-κλέ-τα

🖋 'η πόλη'

μουγγαίνω, μουγγαίνομαι

ρήμα (μούγγανα, θα μουγγάνω)

➔ μουγγός

μουγγαμάρα [η] ουσιαστικό

(μουγγαμάρες) ➔ μουγγός

μουγγός, μουγγή, μουγγό επί-

θετο (μουγγοί, μουγγές, μουγ-

μουγκός -----μουγκρίζω

γὰ) ☒ Όταν είσαι μουγγός, δεν μπορείς να μιλήσεις.

✓ Όταν κάθεται μουγγός, κάθεται σιωπηλός.

○ βουβός ☒ Μουγγαίνεσαι.

Παθαίνεις μουγγαμάρα.

♪ μουγ-γός

μουγκρητό [το] ουσιαστικό
(μουγκρητά) → μουγκρίζω

μουγκρίζω ρήμα (μούγκκρισα, θα μουγκρίσω)

☒ Όταν ένα ζώο μουγκρίζει, βγάζει για λίγη ώρα έναν άγριο ήχο. Βγάζει μουγκρητά. «Οι αγελάδες του γείτονα μουγκρίζουν, όταν θέλουν να φάνε» λέει

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μουγκρίζω ----- μούμια

ο θεός Αλέκος.

✓ Όταν μουγκρίζεις από τον πόνο, βγάζεις μία σιγανή, βαριά φωνή, επειδή πονάς. ◇ Ο Κώστας άκουσε ένα μούγκρισμα. Ήταν ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη. μούγκρητό ♪ μου-γκρί-ζω

μούλαρι [το] ουσιαστικό (μούλάρια)

☑ Το μούλαρι είναι το ζώο που γεννιέται από ένα άλογο κι ένα γαϊδούρι.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι μούλαρι, όταν είναι αναίσθητος.

♪ μου-λά-ρι

μούμια [η] ουσιαστικό (μούμιες)

μούμια ----- μουντζούρα

✓ Η μούμια είναι ένα πτώμα που οι αρχαίοι Αιγύπτιοι διατηρούσαν με ιατρικές μεθόδους.

✍ «Στις πυραμίδες της Αιγύπτου υπήρχαν αρκετές μούμιες» είπε ο θείος Τάκης στην Αθηνά.

🎵 μού-μια

μουντζούρα [η] ουσιαστικό (μουντζούρες)

✓ Η μουντζούρα είναι ένας σκούρος λεκές, συνήθως από μπογιά ή μελάνι. ♦ Όταν μουντζουρώνεις κάτι το λερώνεις με μουντζούρες.

🎵 μου-ντζού-ρα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μουντζουρώνω ----- μουντός

- Λέμε και μουτζούρα

Το μωρό μουντζουρώνει ένα χαρτί.

Το γέμισε μουντζούρες.

μουντζουρώνω, μουντζουρώνομαι ρήμα (μουτζούρωσα, θα μουτζουρώσω) → μουντζούρα

μουντός, μουντή, μουντό επίθετο (μουντοί, μουντές, μουντά) ☒ Ένα μουντό χρώμα δεν είναι ούτε λαμπερό ούτε φωτει-

μουντός ----- μουρμουρίζω

νό. Η μπλούζα της κυρίας Μαργαρίτας ξέβαψε στο πλύσιμο κι έχει τώρα ένα μουντό γκρι χρώμα. μου-ντός

μουρμούρα [η] ουσιαστικό (μουρμούρες) → μουρμουρίζω

μουρμουρίζω και **μουρμουρά-ω** ρήμα (μουρμούρισα, θα μουρμουρίσω)

☒ Όταν μουρμουρίζεις, ψιθυρίζεις, δηλαδή λες κάτι σιγανά για να μη σ' ακούσουν. Η Αθηνά

- Πολλά χρώματα έχουν τη κατάληξη -ί: θαλασσί, μελιτζανί, σταχτί. Βρες κι άλλα.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μουρμουρίζω ----- μουσείο

και η Ελένη μουρμούριζαν για να μην τις ακούσει ο Νίκος. «Σταματήστε το μουρμούρισμα, κορίτσια!» είπε.

✓ Όταν μουρμουρίζεις για κάτι, παραπονιέσαι.

✎ Ο κύριος Μιχάλης άρχισε πάλι να μουρμουρίζει, επειδή τα παιδιά έκοψαν λουλούδια από τον κήπο του. ♦ Ήταν όλο μουρμούρα. μουρμούρισμα

🎵 μουρ-μου-ρί-ζω

μουσείο [το] ουσιαστικό (μουσειά)

☑ Στο μουσείο μπορείς να δεις έργα τέχνης και αντικείμενα παλαιότερων εποχών.

μουσείο ----- μουσική

🎵 μου-σεί-ο

μούσι [το] ουσιαστικό (μούσια)

✓ Το μούσι είναι οι τρίχες που φυτρώνουν στο πιγούνι ενός άντρα. ✍ «Ο μπαρμπα-Στρουμφ έχει άσπρο μούσι. ○ γένι

🎵 μού-σι

μουσική [η] ουσιαστικό (μουσικές)

✓ Όταν κάποιος τραγουδάει ή παίζει κιθάρα, πιάνο ή βιολί, ακούγεται μουσική. Είναι ο ευχάριστος ήχος που ακούς.

◇ Το βιολί και το πιάνο είναι μουσικά όργανα. Η δουλειά του μουσικού είναι να παίζει ένα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μουσικό όργανο --- μουσκεύω

μουσικό όργανο ή να διδάσκει
μουσική. μου-σι-κή
 'τα μουσικά όργανα'

μουσικό όργανο [το]
ουσιαστικό (μουσικά όργανα) →
μουσική

μουσικός [ο], [η] ουσιαστικό
(μουσικοί) → μουσική

μουσκεύω, μουσκεύομαι ρήμα
(μούσκεψα, θα μουσκέψω)
☒ Όταν μουσκεύεσαι, βρέχεσαι
πολύ. Ο Κώστας έπαιζε μπά-

Ποια άλλα μουσικά όργανα ξέ-
ρεις;

----- τα μουσικά όργανα

πιάνο

βιολί

τρομπέτα

ντραμς

κιθάρα

ακορντεόν

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μουσκεύω ----- μουστάκι

σκετ πολλή ώρα και μουσκεύτη-
κε στον ιδρώτα.

✓ Όταν μουσκεύεις τα ρούχα,
τα βουτάς στο νερό. ○ βρέχω

♪ μου-σκεύ-ω

μουσούδα [η] ουσιαστικό
(μουσούδες)

✓ Η μουσούδα ενός ζώου είναι
το στόμα και η μύτη του. ✎ Η
Ροζαλία έβαλε τη μουσούδα της
μέσα στο μπολ με το γάλα.

♪ μου-σού-δα

μουστάκι [το] ουσιαστικό
(μουστάκια)

✓ Το μουστάκι είναι οι τρίχες
που φυτρώνουν πάνω από τα

μουστάκι ----- μούτρο

χείλια των αντρών.

✓ Κάθε φορά που τρώει,
η Ροζαλία γεμίζει τα
μουστάκια της με φαγητό.

♪ μου-στά-κι

μουστάρδα [η] ουσιαστικό
(μουστάρδες)

☑ Η μουστάρδα είναι μία κρύα,
κίτρινη σάλτσα με δυνατή, πικάν-
τικη γεύση που σερβίρεται συ-
νήθως με το κρέας. ♦ Το μου-

σταρδί είναι το χρώμα της μου-
στάρδας. ♪ μου-στάρ-δα

🖋 'το πάρτι'

μούτρο [το] ουσιαστικό
(μούτρα)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μούτρο ----- μούχλα

☑ Τα μούτρα σου είναι το πρόσωπο σου.

✓ Λέμε ότι κρατάς μούτρα σε κάποιον, όταν θυμώνεις μαζί του. Επίσης λέμε ότι πέφτεις με τα μούτρα σε κάτι, όταν ασχολείσαι πολύ μ' αυτό. Λέμε ακόμη ότι σπας τα μούτρα κάποιου, όταν τον δέρνεις. Όταν λέμε ότι κάνεις κάτι σαν τα μούτρα σου, εννοούμε ότι το καταστρέφεις.

◇ Μουτράκι λες χαϊδευτικά τα μούτρα σου. 🎵 μού-τρο

μούχλα [η] ουσιαστικό
(μούχλες)

☑ Όταν τα τρόφιμα πιάνουν μούχλα, χαλάνε και παίρνουν

μούχλα ----- μπαγιάτικος

ένα σκούρο πράσινο χρώμα.

◊ Όταν κάτι πιάνει **μούχλα**, έχει **μουχλιάσει**. 🎵 μού-χλα

μουχλιάζω ρήμα (μούχλιασα, θα μουχλιάσω) → μούχλα

μπαγιάτικος, μπαγιάτικη, μπαγιάτικο επίθετο (μπαγιάτικοι, μπαγιάτικες, μπαγιάτικα)

☑ Όταν τα τρόφιμα είναι **μπαγιάτικα**, χάνουν τη γεύση και τη φρεσκάδα τους, γιατί έχουν παλιώσει.

● φρέσκος 🎵 μπα-γιά-τι-κος

- Είμαι το αντίθετο του φρέσκος.
Τι είμαι;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπάζα ----- μπαίνω

μπάζα [τα] ουσιαστικό

☑ Τα μπάζα είναι τ' άχρηστα υλικά που μένουν από το γκρέμισμα μίας οικοδομής. 🎵 μπά-ζα

μπάζω ρήμα (έμπασα, θα μπάσω) ☑ Όταν μία πόρτα ή ένα παράθυρο μπάζει, αφήνει το κρύο ή τον αέρα να περάσει. Όταν μία βάρκα μπάζει νερά, έχει τρυπήσει και το νερό μπαίνει μέσα της.

✓ Όταν ένα παντελόνι έχει μπάσει, έχει μικρύνει στο πλύσιμο.

○ μπαίνω 🎵 μπά-ζω

μπαίνω ρήμα (μπήκα, θα μπω)

☑ Όταν μπαίνεις κάπου, είσαι έ-

μπαίνω-----μπακάλης

ξω και πηγαίνεις μέσα σε κλειστό χώρο. Η Ροζαλία μπήκε στο δωμάτιο της Αθηνάς από το παράθυρο. ● βγαίνω

✓ Όταν ένα αγκάθι μπαίνει στο πόδι σου, χώνεται σ' αυτό.

● βγαίνω

✓ Όταν μπαίνεις στο παιχνίδι, συμμετέχεις σ' αυτό.

● βγαίνω

✓ Όταν τα ρούχα μπαίνουν στο πλύσιμο, στενεύουν. ○ μπάζω

🎵 μπαί-νω

μπακάλης [ο], **μπακάλισσα** [η]
ουσιαστικό (μπακάληδες, μπακάλισσες)

☑ Ο μπακάλης πουλάει τρόφιμα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπακάλης----- μπάλα

και είδη καθημερινής ανάγκης.
○ παντοπώλης ◇ Το **μπακάλι-
κο** είναι το μαγαζί του μπακάλη.
○ παντοπωλείο 🎵 μπα-κά-λης

μπακάλικο [το] ουσιαστικό
(μπακάλικά) → μπακάλης

μπάλα [η] ουσιαστικό (μπάλες)
☑ Η μπάλα είναι η στρογγυλή
σφαίρα που χτυπάς, κλοτσάς ή
ρίχνεις, όταν κάνεις ένα σπορ.
Με μπάλα παίζεται το ποδό-

μπάλα ----- μπαλέτο

σφαιρο, το μπάσκετ και το βό-
λεϊ. ✓ Μπάλα λέμε και το ποδό-
σφαιρο.

✓ Έχουμε και τις χιονόμπαλες
από χιόνι.

◇ Το μπαλάκι είναι μία
μικρή μπάλα.

♪ μπά-λα

μπαλαρίνα [η] ουσιαστικό
(μπαλαρίνες) → μπαλέτο

μπαλέτο [το] ουσιαστικό
(μπαλέτα)

✓ Το μπαλέτο είναι ένας χορός

- Ποια παιχνίδια παίζουμε με
μπαλάκι;

- μπαλέτο ----- μπαλκόνι

που οι χορευτές τον χορεύουν πατώντας στις μύτες των ποδιών τους. Μπαλέτο λέμε και το σύνολο των χορευτών που χορεύουν αυτόν τον χορό μπροστά στο κοινό.

 Η Ελένη πηγαίνει σε σχολή μπαλέτου και θέλει να γίνει μπαλαρίνα. Σήμερα είδε στην τηλεόραση τα μπαλέτα Μπολσόι.

 μπα-λέ-το

μπαλκόνι [το] ουσιαστικό (μπαλκόνια)

☒ Στις πολυκατοικίες, όλα τα διαμερίσματα που βρίσκονται ψηλά σε κάποιον όροφο έχουν

μπαλκόνι ----- μπαλώνω

μπροστά ή πίσω ένα ή περισ-
σότερα μπαλκόνια με κάγκελα.
Εκεί καθόμαστε όταν ο καιρός
είναι καλός. ○ βεράντα

🎵 μπαλ-κό-νι

μπαλόνι [το] ουσιαστικό
(μπαλόνια)

☑ Τα μπαλόνια είναι λαστιχένια
και χρωματιστά και τα φουσκώ-
νεις με αέρα. Με τα μπαλόνια
παίζουμε ή στολζουμε το σπίτι,
όταν έχουμε γιορτή.

🎵 μπα-λό-νι 🖋 'το πάρτι'

μπαλώνω ρήμα (μπάλωσα, θα
μπαλώσω)

☑ Όταν μπαλώνεις ένα τρύπιο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπαλώνω ----- μπάμια

παντελόνι, το ράβεις.

✓ Όταν τα μπαλώνεις, προσπαθείς να καλύψεις ένα λάθος σου.

◇ «Μιχάλη, όλη την ώρα ασχολούμαι με το μπάλωμα! Οι κάλτσες σου είναι γεμάτες μπαλώματα!» είπε η θεία του.

♪ μπα-λώ-νω

μπάμια [η] ουσιαστικό (μπάμιες)

☑ Η μπάμια είναι ένα μικρό, πράσινο και χνουδωτό λαχανικό που τρώγεται μαγειρεμένο. Οι μπάμιες βγάζουν ένα παχύ υγρό.

♪ μπά-μια

μπαμπάς -----μπαμπούλας

μπαμπάς [ο] ουσιαστικό
(μπαμπάδες)

☑ Οι μπαμπάς σου είναι ο ένας από τους γονείς σου. Είναι ο άντρας της μαμάς σου. ✎ ○

μπαμπάς του Κώστα είναι ο κύριος Γιάννης. ○ πατέρας

✓ Ο μπαμπάς είναι κι ένα γλυκό με ψημένη ζύμη, σιρόπι και σαντιγί. 🎵 μπα-μπάς

μπαμπούλας [ο] ουσιαστικό
(μπαμπούλες)

☑ Ο μπαμπούλας είναι ένα φανταστικό πλάσμα που τρομάζει τα παιδιά. Λέμε πως ένας άνθρωπος είναι μπαμπούλας ή κάνει τον μπαμπούλα, όταν μας

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπαμπούλας----- μπάνιο

φοβίζει. ✍ Ο κύριος Μιχάλης εί-
ναι ο μπαμπούλας της γειτο-
νιάς. Όλα τα παιδιά τον φοβού-
νται. 🎵 μπα-μπού-λας

μπανάνα [η] ουσιαστικό
(μπανάνες)

☑ Η μπανάνα είναι ένα μακρύ,
κίτρινο φρούτο. ✦ Το δέντρο
που κάνει μπανάνες
είναι η μπανασιά.

🎵 μπα-νά-να

μπανιέρα [η] ουσιαστικό
(μπανιέρες) → μπάνιο

μπάνιο [το] ουσιαστικό (μπάνια)

μπάνιο ----- μπάντα

☑ **Μπάνιο** λέμε το δωμάτιο του σπιτιού που έχει τη μπανιέρα, τον νιπτήρα και την τουαλέτα.

✓ Όταν κάνεις μπάνιο, πλένεις το σώμα σου.

✓ **Μπάνιο** είναι και το κολύμπι στη θάλασσα. **♦ Όταν είσαι στο μπάνιο, πλένεσαι στη μπανιέρα.**

🎵 **μπά-νιο** ✍ **‘το μπάνιο’**

μπάντα [η] ουσιαστικό (μπάντες)

☑ **Η μπάντα** είναι μία ομάδα ανθρώπων που παίζουν μαζί μουσική. ✍ **Η Αθηνά** πήγε στην

πλατεία ν’ ακούσει τη μπάντα του δήμου με τη μαμά της.

○ **ορχήστρα** 🎵 **μπά-ντα**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- το μπάνιο -

καθρέφτης

αφρόλουτρο

βρύση

καζανάκι

νιπτήρας

χαρτί
υγείας

λεκάνη

αφρός

πατάκι

μπανιέρα

μπαούλο ----- μπαρ

μπαούλο [το] ουσιαστικό
(μπαούλα)

☑ Στο μπαούλο φυλάς πολύτιμα αντικείμενα. ○ κιβώτιο

♪ μπα-ού-λο

μπαρ [το] ουσιαστικό (μπαρ)

☑ Το μπαρ είναι ένα μαγαζί που σερβίρει ποτά.

✓ Μπαρ λέμε κι ένα έπιπλο που το έχουμε για να βάζουμε τα ποτά του σπιτιού. ♪ μπαρ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπάρμπας ----- μπάσκετ

μπάρμπας [ο] ουσιαστικό
(μπαρμπάδες)

☑ Στα χωριά τον θείο τον φωνάζουν μπάρμπα. ○ θείος

✓ Μπάρμπα λέμε κι έναν άνθρωπο μεγάλης ηλικίας.

🎵 μπάρ-μπας

μπαρμπούνι [το] ουσιαστικό
(μπαρμπούνια)

☑ Το μπαρμπούνι είναι ένα νόστιμο κόκκινο ψάρι με μουστάκια. 🎵 μπαρ-μπού-νι

μπάσκετ [το] ουσιαστικό

☑ Το μπάσκετ είναι ένα άθλημα που παίζεται με δύο αντίπαλες ομάδες. Κάθε ομάδα προσπαθεί

μπάσκετ ----- μπάστούνι

να βάλει τη μπάλα στο καλάθι της άλλης περισσότερες φορές για να κερδίσει.

○ καλαθοσφαίριση

◇ **Μπάσκετμπολίστα** λέμε τον αθλητή που παίζει μπάσκετ.

♪ μπά-σκετ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπάστούνι [το] ουσιαστικό (μπάστούνια)

✓ Το μπάστούνι είναι το ξύλινο ραβδί που κρατούν οι ηλικιωμένοι και οι τυφλοί για να περπατούν. ♫ μπα-στού-νι

- μπαταρία ----- μπαχαρικό

μπαταρία [η] ουσιαστικό
(μπαταρίες)

✓ Η μπαταρία κάνει ένα ραδιό-
φωνο να λειτουργήσει χωρίς να
είναι στην πρίζα, επειδή αποθη-
κεύει ηλεκτρική ενέργεια. Μπα-
ταρία έχουν και τα ρολόγια και
τα αυτοκίνητα. 🎵 μπα-τα-ρί-α

μπάχαλο [το] ουσιαστικό

✓ Όταν τα κάνεις μπάχαλο, τα
μπερδεύεις, τα κάνεις όλα άνω
κάτω. 🎵 μπά-χα-λο

μπαχαρικό [το] ουσιαστικό
(μπαχαρικά)

✓ Το μπαχαρικό βγαίνει από
φυτά, έχει έντονη μυρωδιά και

μπαχαρικό ----- μπέικον

νοστιμεύει τα φαγητά και τα γλυκά. Το πιπέρι και η κανέλα είναι μπαχαρικά.

○ μυρωδικά 🎵 μπα-χα-ρι-κό

μπεζ επίθετο

☑ Το μπεζ χρώμα είναι ένα πολύ ανοιχτό καφέ χρώμα. Η άμμος έχει μπεζ χρώμα.

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπέικον [το] ουσιαστικό

☑ Το μπέικον είναι αλατισμένο χοιρινό κρέας με αρκετό λίπος. Είναι αλλαντικό και το αγοράζεις σε φέτες. 🎵 μπέι-κον

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπέικον ----- μελάς

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπεκρής [ο], **μπεκρού** [η]

ουσιαστικό

(μπεκρήδες, μπεκρούδες)

☑ Μπεκρής είναι κάποιος που πίνει και μεθάει συχνά. Οι μπεκρήδες έχουν κόκκινη μύτη από το ποτό και παραπατούν στον δρόμο. 🎵 μπε-κρής

μελάς [ο] ουσιαστικό

(μελάδες)

☑ Ο μελάς είναι μία κατάσταση δύσκολη, άσχημη ή επικίνδυνη για σένα. ✍ Ο Ίγκλι έσπασε κα-

μπελάς -----μπέρτα

τά λάθος το τζάμι του κυρίου Μι-
χάλη και δεν ήξερε τι να κάνει.
«Θα μπω σε μεγάλους μπελά-
δες» σκέφτηκε. 🎵 μπε-λάς

μπέμης [ο], **μπέμπα** [η] ουσια-
στικό (μπέμμηδες, μπέμπες)
☑ **Μπέμμη ή μπέμπα** λέμε ένα
μωρό που έχει γεννηθεί πριν
από λίγο καιρό. ✍ **Ο μπέμης**
της θείας Κατερίνας θα βαφτι-
στεί σε λίγους μήνες. Θα τον
πουν **Δημήτρη**. 🎵 μπέ-μπα

μπέρτα [η] ουσιαστικό
(μπέρτες)
☑ **Ο Νίκος ντύθηκε Ζορό** τις Α-
πόκριες και φόρεσε μία μαύρη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπέρτα----- μπερδεύω

μπέρτα. μπέρ-τα

μπερδεύω, μπερδεύομαι ρήμα
(μπέρδεψα, θα μπερδέψω)

☒ Όταν μπερδεύεις κάτι, το μπλέκεις ή αλλάζεις τη σειρά του. «Μη μπερδεύεις τα ρούχα μου!» είπε στον Κώστα η Αθηνά προσπαθώντας να ξεμπερδέψει τα μαλλιά της με τη χτένα.

✓ «Πρόσεξε μη μπερδευτείς στο χαλί και πέσεις!» είπε στον Νίκο η Ελένη. σκαλώνω, μπλέκομαι

✓ Ο Κώστας μπερδεύει τις πράξεις στην αριθμητική.

Οι πράξεις αυτές τον μπερδεύουν συνέχεια. Δεν μπορεί να τις ξεχωρίσει, δεν τις καταλαβαίνει

μπερδεύω ----- μπετόν

καλά και μπερδεύεται συνέχεια.

◊ Όταν κάτι σε μπερδεύει, σου δημιουργεί μπέρδεμα.

♪ μπερ-δεύ-ω

Η Ροζαλία μπερδεύτηκε στο κουβάρι.

μπετόν [το] ουσιαστικό

☑ Το μπετόν είναι ένα μείγμα από τσιμέντο, νερό, άμμο και χαλίκια. ✏ Στις πόλεις τα κτίρια

είναι φτιαγμένα από **μπετόν** και γυαλί. ♪ μπε-τόν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- **μπετόν** ----- **μπιμπερό**

στον ενικό ούτε στον πληθυντι-
κό αριθμό.

μπιζού [το] ουσιαστικό

☑ Τα **μπιζού** είναι τα γυναικεία
κοσμήματα. 🎵 **μπι-ζού**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον πληθυντι-
κό αριθμό.

μπικίνι [το] ουσιαστικό
(μπικίνια)

☑ Το **μπικίνι** είναι ένα γυναικείο
μαγιό με δύο κομμάτια, ένα για
το πάνω μέρος του σώματος κι
ένα για το κάτω. 🎵 **μπι-κί-νι**

μπιμπερό [το] ουσιαστικό

μπιμπερό ----- μπισκότο

✓ Το μπιμπερό είναι ένα μπουκάλι με πιπίλα και το έχουμε για να πίνει το μωρό το γάλα του.

♪ μπι-μπε-ρό

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπίρα [η] ουσιαστικό (μπίρες)

✓ Η μπίρα είναι ένα ποτό με άσπρο αφρό που γίνεται από κριθάρι και πίνεται παγωμένο.

♪ μπί-ρα Δες αφρός

μπισκότο [το] ουσιαστικό (μπισκότα)

✓ Το μπισκότο είναι ένα κομμάτι γλυκού ζυμαριού ψημένο στον

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπισκότο ----- μπιχλιμπίδι

φούρνο. Στην Ελένη αρέ-
σουν τα γεμιστά μπισκότα.

♪ μπι-σκό-το

μπιφτέκι [το] ουσιαστικό
(μπιφτέκια)

☒ Το μπιφτέκι είναι ένα στρογ-
γυλό κομμάτι κιμά, ζυμωμένο με
μπαχαρικά και ψημένο στον
φούρνο. ♪ μπι-φτέ-κι

μπιχλιμπίδι [το] ουσιαστικό
(μπιχλιμπίδια)

☒ Το μπιχλιμπίδι είναι ένα μικρό
στολίδι μικρής αξίας. Η Αλί-

μπιχλιμπίδι ----- μπλε

κη φοράει πλαστικά βραχιόλια,
δαχτυλίδια κι άλλα **μπιχλιμπίδια**.

🎵 **μπι-χλι-μπί-δι**

μπλάνκο [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπλάνκο** είναι ένα άσπρο
παχύ υγρό για να σβήνεις τα λά-
θη στο τετράδιο σου.

○ σβηστικό 🎵 **μπλάν-κο**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον πληθυντι-
κό αριθμό.

μπλε επίθετο

☑ **Μπλε** είναι το σκούρο γαλάζιο
χρώμα. 🎵 **μπλε**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον πληθυντι-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπλε ----- μπλέκω

κό αριθμό.

μπλέκω, μπλέκομαι ρήμα
(έμπλεξα, θα μπλέξω)

✓ Όταν μπλέκεις κάτι με κάτι άλλο, τα μπερδεύεις ή τα ενώνεις. Η θεία Έλλη δεν μπλέκει τ' άσπρα με τα χρωματιστά ρούχα στο πλυντήριο.

✓ Όταν μπλέκεις με κάποιον, κάνεις παρέα με αυτόν.

 «Πρέπει να προσέχεις μη μπλέξεις με κακές παρέες!» είπε ο κύριος Γιάννης στον Κώστα.

✓ Ο κύριος Δημήτρης δεν είχε ποτέ μπλεχτεί με την αστυνομία αλλά από τότε που μπήκαν κλέφτες στο μαγαζί του συνεργάζε-

μπλέκω ----- μπλοκάρω

ται μαζί της. Δεν είχε ασχοληθεί με την αστυνομία.

◇ «Τι μπλέξιμο κι αυτό!» λέει.

♪ μπλέ-κω

μπλοκάρω ρήμα (μπλόκαρ, θα μπλοκάρω)

☑ Όταν τ' αυτοκίνητα μπλοκάρουν τους δρόμους, τους κλείνουν κι έτσι εμποδίζουν την κυκλοφορία. ✎ Στο έργο τα περιπολικά της αστυνομίας μπλόκαραν τους δρόμους για να πιάσουν τους κλέφτες.

✓ Όταν κάτι μπλοκάρει, μένει ακίνητο και δεν ανοίγει. ✎ Το παράθυρο είχε μπλοκάρει και η κυρία Μαργαρίτα έπρεπε να βά-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπλοκάρω ----- μπλούζα

λει πολλή δύναμη για να το ανοίξει. **μπλοκάρισμα**

 μπλο-κά-ρω

μπλούζα [η] ουσιαστικό
(μπλούζες)

 Η μπλούζα είναι ένα ρούχο για το πάνω μέρος του σώματος σου. Υπάρχουν μπλούζες μακρυμάνικες, κοντομάνικες ή α-

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

μπλούζα ----- μπογιά

μάνικες με τιράντες ή χωρίς τιράντες. ♦ **μπλουζάκι**

♪ μπλού-ζα ✍ 'τα ρούχα'

μπογιά [η] ουσιαστικό (μπογιές)

☑ Η μπογιά είναι ένα χρωματιστό υγρό που το χρησιμοποιείς για να βάφεις τους τοίχους.

✓ Μπογιές είναι και τα χρωματιστά μολύβια που έχεις για να ζωγραφίζεις.

♦ **Μπογιατζής** είναι αυτός που η δουλειά του είναι να βάφει τοίχους. Όταν βάφεις κάτι με μπογιά, το **μπογιατίζεις**.

♪ μπο-για

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- **μπογιατίζω** ----- **μπολ**

μπογιατίζω, μπογιατίζομαι
ρήμα (μπογιατίσα, θα μπογια-
τίσω) → μπογιά

μπόι [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπόι** σου είναι το ύψος
σου. ✎ Ο **θείος Τάκης** είναι
Κρητικός και έχει σχεδόν δύο με-
τρα **μπόι**. 🎵 **μπόι**
- **Δε χρησιμοποιείται στον πλη-
θυντικό αριθμό.**

μπολ [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπολ** είναι ένα μικρό
στρογγυλό δοχείο χωρίς χερού-
λι. Είναι φτιαγμένο από γυαλί ή
πλαστικό. Στο **μπολ** σερβίρουμε
παγωτό ή γλυκό ή ανακατεύου-

μπολ -----μπόρα

με υλικά, όταν μαγειρεύουμε.

◇ **μπολάκι** 🎵 μπολ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπόλικος, μπόλικη, μπόλικο
επίθετο (μπόλικοι, μπόλικες, μπόλικά)

☑ Όταν κάτι είναι **μπόλικο**, είναι πολύ. ✎ Ήταν επτά το πρωί. Ο Κώστας έριξε **μπόλικο** νερό στο πρόσωπό του για να ξυπνήσει.

🎵 **μπό-λι-κος**

μπόρα [η] ουσιαστικό (μπόρες)

☑ Η **μπόρα** είναι μία δυνατή και ξαφνική βροχή που κρατάει για

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- **μπόρα** ----- **μπορώ**

λίγο. **μπό-ρα**

μπορώ ρήμα (μπόρεσα, θα μπορέσω)

☒ Ο Κώστας μπορεί να παίζει ποδόσφαιρο για τέσσερις ώρες συνέχεια χωρίς να κουράζεται. Έχει τη δύναμη να το κάνει, είναι ικανός να το κάνει.

✓ Η Ελένη δεν μπορεί τον Νίκο και τα πειράγματά του. Δεν αντέχει.

✓ «Μπορούμε να παίξουμε έξω;» ρώτησε ο Κώστας τη μητέρα του. Μας επιτρέπεις να πάμε έξω;

✓ «Αύριο θα βρέξει;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα. «Μπορεί »

μπορώ ----- μποτιλιάρισμα

απάντησε ο κύριος Γιάννης. Είναι πιθανό να βρέξει. ○ ίσως
🎵 μπο-ρώ

μπότα [η] ουσιαστικό (μπότες)
☑️ Η μπότα είναι ένα κλειστό παπούτσι. Είναι ψηλό μέχρι το γόνατο. 🎵 μπό-τα ✍️ 'τα ρούχα'

μποτιλιάρισμα [το] ουσιαστικό (μποτιλιαρίσματα)
☑️ Όταν έχει μποτιλιάρισμα στους δρόμους, τ' αυτοκίνητα είναι τόσο πολλά που δεν μπορούν να προχωρήσουν ή προχωρούν πολύ αργά.
🎵 μπο-τι-λιά-ρι-σμα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπουγάδα ----- μπουκάλι

μπουγάδα [η] ουσιαστικό
(μπουγάδες)

✓ Η μπουγάδα είναι το πλύσιμο των ρούχων με το χέρι.

 Η θεία του κυρίου Μιχάλη προτιμά να βάζει μπουγάδα κάθε Σάββατο.

✓ Μπουγάδα λέμε και τα πλυμένα και απλωμένα ρούχα.

 μπου-γά-δα

μπουκάλι [το] ουσιαστικό
(μπουκάλια)

✓ Το μπουκάλι είναι ένα γυάλινο ή πλαστικό δοχείο για να βάζεις υγρά. Η θεία Κατερίνα

αγόρασε πολλά μπουκάλια κρασί για τη γιορτή του θείου Σταμάτη.

μπουκάλι ----- μπούκλα

🎵 μπου-κά-λι 🖋️ 'το πάρτι'

μπουκέτο [το] ουσιαστικό
(μπουκέτα)

✓ Το μπουκέτο είναι πολλά και μικρά λουλούδια δεμένα μαζί.

○ ανθοδέσμη

🎵 μπου-κέ-το

μπουκιά [η] ουσιαστικό
(μπουκιές)

✓ Η μπουκιά είναι το φαγητό που μπορείς να βάλεις στο στόμα σου. 🎵 μπου-κιά

μπούκλα [η] ουσιαστικό
(μπούκλες)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπούκλα ----- μπουλντόζα

☑ Η μπούκλα είναι μία τούφα από σγουρά μαλλιά.

🎵 μπού-κλα

μπουκώνω, μπουκώνομαι ρήμα(μπουκώσα, θα μπουκώσω)

☑ Όταν μπουκώνεις κάποιον, του γεμίζεις το στόμα καθώς τον ταΐζεις.

✓ Όταν μπουκώνεις, χορταίνεις και δεν μπορείς να φας άλλο.

✓ Όταν μπουκώνει η μύτη σου, έχεις συνάχι και δεν μπορείς ν' αναπνεύσεις. 🎵 μπου-κώ-νω

μπουλντόζα [η] ουσιαστικό (μπουλντόζες)

☑ Η μπουλντόζα είναι ένα μεγά-

μπουλντόζα ----- μπουμπούνας

λο αυτοκίνητο που το έχουμε για να μετακινούμε χώματα ή βαριά πράγματα ή για να γκρεμίζουμε κτίρια.

🎵 μπουλ-ντό-ζα

μπουμπούκι [το] ουσιαστικό
(μπουμπούκια)

☑ Το μπουμπούκι είναι ένα λουλούδι που τα πέταλά του δεν έχουν ακόμη ανοίξει.

🎵 μπου-μπού-κι

μπουμπούνας [ο] ουσιαστικό
(μπουμπούνες)

☑ Μπουμπούνα λέμε χαϊδευτικά τον βλάκα. 🎵 μπου-μπού-νας

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπουμπουνητό----- μπουνιά

μπουμπουνητό [το] ουσιαστικό
(μπουμπουνητά) →
μπουμπουνίζει

μπουμπουνίζει ρήμα (μπου-
μπούνισε, θα μπουμπουνίσει)
☑ Όταν πέφτουν αστραπές ή κε-
ραυνοί, μπουμπουνίζει, δηλαδή
ακούγεται ένας δυνατός ήχος.

○ βροντάει ◇ Όταν μπου-
μπουνίζει, ακούγονται μπου-
μπουνητά.

○ βροντή 🎵 μπου-μπου-νί-ζει
- Συναντάμε το ρήμα μόνο στο
τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού.

μπουνιά [η] ουσιαστικό
(μπουνιές)

μπουνιά-----μπούρδα

✓ Όταν δίνεις μπουνιά σε κάτι, σφίγγεις τα δάχτυλα του χεριού σου και το χτυπάς δυνατά.

○ γροθιά 🎵 μπου-νιά

μπουντρούμι [το] ουσιαστικό
(μπουντρούμια)

✓ Το μπουντρούμι είναι ένα υπόγειο κελί σε μία φυλακή.

Μμπουντρούμι λέμε κι ένα υπόγειο σκοτεινό σπίτι.

🎵 μπου-ντρού-μι

μπούρδα [η] ουσιαστικό
(μπούρδες)

✓ Η μπούρδα είναι μία βλακεία ή ένα ψέμα που λες σε κάποιον.

✍️ Η Ελένη και η Αθηνά λένε πως

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπούρδα ---- μπουρμπουλήθρα

οι ιστορίες του Νίκου είναι
μπούρδες. 🎵 μπούρ-δα

μπουρίνι [το] ουσιαστικό
(μπουρίνια)

☑ Το μπουρίνι είναι μία ξαφνική
καταιγίδα. ○ θύελλα

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι στα
μπουρίνια του, όταν τον έχει
πιάσει ένας ξαφνικός θυμός.

🎵 μπου-ρί-νι

μπουρμπουλήθρα [η] ουσια-
στικό (μπουρμπουλήθρες)

☑ Η μπουρμπουλήθρα είναι μία
μικρή μπάλα από αέρα. Μπουρ-
μπουλήθρες έχει η σαπουνάδα.

○ σαπουνόφουσκα

μπουρμπουλήθρα ----- μπούτι

🎵 μπουρ-μπου-λή-θρα

μπουσουλώ και **μπουσουλάω**
ρήμα (μπουσουλήσα, θα μπου-
σουλήσω)

☑ Όταν μπουσουλάς, περπατάς
στα τέσσερα ακουμπώντας στα
γόνατα και στα χέρια σου.

✎ Το μωρό της θείας Κατερίνας
μπουσουλάει για να φτάσει τη
μαμά του. ○ αρκουδίζω

🎵 μπου-σου-λώ

μπούτι [το] ουσιαστικό
(μπούτια)

☑ Το μπούτι είναι το πάνω μέ-
ρος του ποδιού σου που αρχίζει
από τη λεκάνη και τελειώνει στο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπούτι -----μπουφάν

γόνατο. Μπούτι είναι και το πάνω μέρος του ποδιού των ζώων.

 Ο Κώστας τρώει το μπούτι από το κοτόπουλο, ενώ η Αθηνά προτιμά το στήθος.

 μπού-τι 'το σώμα μας'

μπουφάν [το] ουσιαστικό

☒ Το μπουφάν είναι ένα κοντό και χοντρό ρούχο με μακριά μανίκια, γιακά και φερμουάρ. Το φοράς πάνω από άλλα ρούχα για να σε προστατεύει από το κρύο.

 Τον χειμώνα η Αλίκη φοράει ένα αδιάβροχο μπουφάν με γούνα στον γιακά. μπου-φάν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε

μπουφάν -----μπουφές

στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπουφές [ο] ουσιαστικό
(μπουφέδες)

☑ Ο μπουφές είναι ένα τραπέζι με διάφορα φαγητά, ποτά και γλυκά. Από τον μπουφέ σερβίρονται οι καλεσμένοι σε μία γιορτή.

✓ Μπουφές είναι και το κυλικείο στα τρένα και τα πλοία.

✓ Μπουφέ λέμε κι ένα μεγάλο ξύλινο έπιπλο που το χρησιμοποιούμε για να βάζουμε πιάτα, κατσαρόλες, πετσέτες ή άλλα πράγματα. 🎵 μπου-φές

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπούφος----- μπράτσο

μπούφος [ο] ουσιαστικό
(μπούφοι)

☑ Ο μπούφος είναι ένα πουλί που δεν κοιμάται τη νύχτα και μοιάζει με την κουκουβάγια.

✓ Μπούφο λέμε και τον βλάκα.

🎵 μπού-φος

μπράτσο [το] ουσιαστικό
(μπράτσα)

☑ Το μπράτσο σου είναι το μέρος του χεριού σου από τον ώμο μέχρι και τον αγκώνα. ✍

Ο κύριος Γιάννης σήκωσε τα μανίκια της μπλούζας του μέχρι τα **μπράτσα** του.

✓ Στο μπράτσο της πολυθρόνας μπορείς ν' ακουμπήσεις το χέρι

μπράτσο ----- μπρίκι

σου. ♦ Τα **μπρατσάκια** είναι φουσκωτά σωσίβια που φορούν τα παιδιά στα μπράτσα τους.

🎵 μπρά-τσο 🖋️ 'το σώμα μας'

μπριζόλα [η] ουσιαστικό (μπριζόλες)

✓ Η **μπριζόλα** είναι μία λεπτή φέτα κρέατος που τρώγεται ψητή ή τηγανητή. Η **μπριζόλα** μπορεί να είναι **μοσχάρισια**, **χοιρινή** ή **αρνίσια**.

🎵 μπρι-ζό-λα

μπρίκι [το] ουσιαστικό (μπρίκια)

✓ Στο **μπρίκι** βράζουμε νερό, γάλα ή καφέ. Είναι ένα πολύ μι-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μπρίκι ----- μπροστά

κρό κατσαρολάκι μ' ένα μακρύ
χερούλι.

🎵 μπρί-κι

μπροστά επίρρημα

☑ Όταν κάτι βρίσκεται μπροστά
ή μπροστά σου, είναι πριν από
σένα στη θέση ή τη σειρά. ✎ Η
Αθηνά κάθεται μπροστά από τον
Κώστα και δίπλα στην Ελένη.

✓ Όταν βάζω μπροστά κάτι, το
ξεκινώ ή το κάνω να δουλεύει.

✎ Ο κύριος Γιάννης έβαλε
μπροστά το αυτοκίνητο και ξεκί-
νησε για τη δουλειά.

○ εμπρός ● πίσω

◇ μπροστινός 🎵 μπρο-στά

μπρούμυτα ----- μυαλό

μπρούμυτα επίρρημα

✓ Όταν κάποιος κοιμάται
μπρούμυτα, κοιμάται με το πρό-
σωπο, το στήθος και την κοιλιά
προς τα κάτω. ● ανάσκελα

♪ μπρού-μυ-τα Δες ανάσκελα

μυαλό [το] ουσιαστικό (μυαλά)

✓ Το μυαλό είναι μέσα στο κε-
φάλι σου και ελέγχει όλο το σώ-
μα σου. Με το μυαλό σκέφτεσαι,
θυμάσαι κι αισθάνεσαι.

○ εγκέφαλος

✓ Λέμε ότι στύβεις το μυαλό
σου, όταν προσπαθείς πολύ να
θυμηθείς κάτι. Όταν λέμε ότι τα
μυαλά σου παίρνουν αέρα, εν-
νοούμε ότι ξεμυαλίζεσαι. Λέμε

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μυαλό ----- μύθος

ότι κάποιος είναι μυαλό, όταν είναι πολύ έξυπνος.

♪ μυα-λό

μύγα [η] ουσιαστικό (μύγες)

☑ Η μύγα είναι ένα μαύρο έντομο με δύο φτερά και έξι πόδια.

✍ Η κυρία Μαργαρίτα σκέπασε το φαγητό, γιατί μέσα στο σπίτι υπήρχαν μύγες.

◇ Η χρυσόμυγα έχει χρυσοπράσινο χρώμα.

♪ μύ-γα ✍ 'τα έντομα'

μύθος [ο] ουσιαστικό (μύθοι)

☑ Ο μύθος είναι μία φανταστική ιστορία με ήρωες θεούς, ζώα και φυτά που μας διδάσκει να είμα-

μύθος ----- μύλος

στε καλοί. ✓ Μύθος είναι και κάτι που δεν είναι αληθινό αλλά ψεύτικο. ✍ Οι πληροφορίες του Νίκου στα κορίτσια αποδείχτηκαν μύθος, αφού καμιά από αυτές δεν ήταν αληθινή.

○ παραμύθι ◇ Μυθικούς ήρωες λέμε τους ήρωες των μύθων και μυθολογία όλους τους μύθους ενός λαού. 🎵 μύ-θος

μύλος [ο] ουσιαστικό (μύλοι)

✓ Ο μύλος είναι ένα μηχάνημα για ν' αλέθεις το σιτάρι. Μύλος

- Στην Αθηνά αρέσουν οι μύθοι του Αισώπου. Εσύ ποιον μύθο του Αισώπου γνωρίζεις;

- μύλος ----- μύξα

είναι και το μηχάνημα για ν' αλέθουμε τον καφέ και το πιπέρι ή να λιώνουμε τα φρούτα και τα λαχανικά.

✓ **Μύλος** είναι και το κτίριο όπου αλέθουμε το σιτάρι. Οι παλιοί μύλοι που δούλευαν με τη βοήθεια του νερού λέγονταν νερόμυλοι, ενώ εκείνοι που δούλευαν με τον αέρα ανεμόμυλοι.

♪ μύ-λος

μύξα [η] ουσιαστικό (μύξες)

☑ **Η μύξα** είναι το υγρό που βγαίνει, όταν φυσάς τη μύτη σου ή όταν είσαι κρυωμένος.

♪ μύ-ξα

μυρίζω, μυρίζομαι ρήμα
(μύρισα, θα μυρίσω)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα μύριζε τα λουλούδια που έκοψε από τον κήπο του κυρίου Μιχάλη. Τα είχε συνέχεια κάτω από τη μύτη της. Η μυρωδιά τους ήταν τόσο γλυκιά που δεν ήθελε να σταματήσει να την αναπνέει.

✓ Όταν κάτι μυρίζει, βγάζει μία όμορφη ή άσχημη μυρωδιά.

✎ Όταν η κυρία Μαργαρίτα μαγειρεύει, το φαγητό της μυρίζει σ' όλη τη γειτονιά. Αν όμως μείνει έξω από το ψυγείο πολλές μέρες, τότε το φαγητό χαλάει και μυρίζει άσχημα.

✓ Όταν μυρίζεσαι κάτι, καταλα-

- μυρίζω ----- μυρμήγκι

βαίνεις κάτι με τη μύτη σου ή με το μυαλό σου. ✂ Ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη μυρίστηκε τη Ροζαλία.

◇ Το μυρωδικό είναι μία αρωματική ουσία που νοστιμεύει το φαγητό.

○ μπαχαρικό **μυρωδιά**

○ άρωμα 🎵 μυ-ρί-ζω

μυρμήγκι [το] ουσιαστικό
(μυρμήγκια)

☑ Το μυρμήγκι είναι ένα πολύ μικρό μαύρο έντομο που ζει σε

μυρμήγκι ----- μυστήριο

φωλιές μέσα στο χώμα. Τα μυρμήγκια είναι πολύ εργατικά έντομα.

✓ Λέμε ότι κάποιος δουλεύει σαν μυρμήγκι, όταν είναι πολύ εργατικός.

🎵 μυρ-μή-γκι ✍️ 'τα έντομα'

μυρωδιά [η] ουσιαστικό
(μυρωδιές) → μυρίζω

μυρωδικό [το] ουσιαστικό
(μυρωδικά) → μυρίζω

μυστήριο [το] ουσιαστικό
(μυστήρια)

☑️ Το μυστήριο είναι κάτι άγνωστο ή παράξενο. ✍️ Ο Νίκος λέει

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μυστήριο ----- μυστικός

ιστορίες μυστηρίου με φαντάσματα για να τρομάζει τα κορίτσια. ◇ **μυστικός, μυστικό**

♪ **μυ-στή-ρι-ο**

μυστικό [το] ουσιαστικό
(μυστικά) → μυστικός

μυστικός, μυστική, μυστικό
επίθετο (μυστικοί, μυστικές, μυστικά)

☑ Όταν κάτι είναι μυστικό, είναι κρυφό και δεν πρέπει να το μάθει κανείς. ✍ **Στον πύργο της**

κακιάς βασίλισσας υπήρχε ένα μυστικό δωμάτιο που δεν το ήξερε κανείς ○ **κρυφός φανερός**

◇ **Ένα μυστικό είναι μία πλη-**

μυστικός----- μύτη

ροφορία που την κρατάς κρυφή
και δεν την ξέρει κανείς άλλος.

🎵 μυ-στι-κός

μύτη [η] ουσιαστικό (μύτες)

☑️ Η μύτη μας βρίσκεται στο
πρόσωπο μας. Με τη μύτη ανα-
πνέουμε τον αέρα και μυρίζουμε
τις μυρωδιές.

✓ Με τη μύτη του μολυβιού σου
μπορείς να γράψεις. Η μύτη του
παπουτσιού σου είναι μπροστά
στα δάχτυλα των ποδιών σου.

✓ Όταν περπατάς στις μύτες
των ποδιών σου, περπατάς στα
δάχτυλα για να μην κάνεις θό-
ρυβο.

✓ Λέμε ότι χώνεις τη μύτη σου

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- μύτη ----- μωρό

παντού, όταν θέλεις ν' ασχολείσαι με όλα. Ακόμη λέμε ότι ένα φαγητό σου σπάει τη μύτη, όταν μυρίζει πολύ ωραία.

🎵 μύ-τη 🖋️ 'το σώμα μας'

μυωπία [η] ουσιαστικό
(μυωπίες)

☑️ Όταν έχεις μυωπία, δε βλέπεις μακριά και φοράς γυαλιά.

🖋️ Ο Νίκος φοράει γυαλιά **μυωπίας** για να βλέπει καλά στον πίνακα. 🎵 μυ-ω-πί-α

μωρό [το] ουσιαστικό (μωρά)

☑️ Το μωρό είναι ένα νεογέννητο παιδί μέχρι και δύο χρονών.

🖋️ Το μωρό της θείας Κατερίνας

μωρό-----μωρό

είναι οκτώ μηνών. ○ βρέφος

♪ μω-ρό ✍ 'η οικογένεια'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

νάνος ----- νανουρίζω

N n

νάνος [ο] ουσιαστικό (νάνοι)

☑ Ο **νάνος** είναι ένας πολύ κοντός άνθρωπος. ✍ Οι επτά **νανοί** αγαπούσαν και προστάτευαν τη Χιονάτη.

🎵 νά-νος

νανουρίζω, νανουρίζομαι ρήμα

- νανουρίζω ----- ναός

(νανούρισα, θα νανουρίσω)

☑ Όταν νανουρίζεις ένα παιδί, του τραγουδάς σιγανά ένα τραγούδι και το κουνάς για να κοιμηθεί.

✓ Όταν κάτι σε νανουρίζει, σε κάνει να θέλεις να κοιμηθείς.

✍ «Η τηλεόραση με νανουρίζει και κοιμάμαι» είπε ο κύριος Μιχάλης.

◇ Το νανούρισμα είναι το τραγούδι που λέμε σ' ένα παιδί, καθώς το κουνάμε για να κοιμηθεί.

🎵 να-νου-ρί-ζω

ναός [ο] ουσιαστικό (ναοί)

☑ Ο ναός είναι ένα κτίριο όπου λατρεύουμε τον Θεό. ✍ Η χρι-

ναός----- ναυαγώ

στιανική εκκλησία και το μου-
σουλμανικό τζαμί είναι **ναοί**. Ο
Παρθενώνας είναι ο αρχαίος **να-
ός** της θεάς Αθηνάς. 🎵 **να-ός**

ναυάγιο [το] ουσιαστικό
(**ναυάγια**) → ναυαγώ

ναυαγός [ο], [η] ουσιαστικό
(**ναυαγοί**) → ναυαγώ

ναυαγώ ρήμα (**ναυάγησα, θα
ναυαγήσω**)

☑ Όταν ένα πλοίο **ναυαγεί**, βυ-
θίζεται στη θάλασσα.

✍ Ο Τιτανικός χτύπησε πάνω σ'
ένα παγόβουνο και **ναυάγησε**
στον Ατλαντικό Ωκεανό.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ναυαγώ ----- ναυπηγείο

✓ Όταν ναυαγείς σ' ένα νησί, το πλοίο σου έχει ναυαγήσει, κι εσύ καταφέρνεις να κολυμπήσεις μέχρι τη στεριά. **◇ Ο ναυαγός είναι κάποιος που έχει ναυαγήσει. Το ναυάγιο είναι η βύθιση ενός πλοίου. Ναυάγιο είναι και τα συντρίμια ενός πλοίου που ναυάγησε.**

🎵 ναυ-α-γώ

ναυπηγείο [το] ουσιαστικό
(ναυπηγεία)
→ πλοίο

ναύτης ----- ναυτικός

ναύτης [ο] ουσιαστικό (ναύτες)

✓ Ο ναύτης είναι κάποιος που δουλεύει σ' ένα πλοίο και παίρνει διαταγές από τους ανωτέρους του, δηλαδή από τον πλοίαρχο ή τους αξιωματικούς.

◇ Ο ναυτικός δουλεύει στο πλοίο και μπορεί να είναι ναύτης ή αξιωματικός. Στη δουλειά του χρησιμοποιεί ναυτικούς χάρτες. Το ναυτικό μίας χώρας είναι όλα τα πλοία της μαζί.

♪ ναύ-της

ναυτικός [ο] ουσιαστικό
(ναυτικοί) → ναύτης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νεαρός ----- νεκρός

νεαρός, νεαρή, νεαρό επίθετο
(νεαροί, νεαρές, νεαρά) → νέος

νεκρός, νεκρή, νεκρό επίθετο
(νεκροί, νεκρές, νεκρά)

☑ Όταν ένας άνθρωπος είναι **νεκρός**, δε ζει πια. ✍ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης έπεσε **νεκρός** στο πάτωμα. Τον σκότωσε ο αστυνομικός.

✓ (σαν ουσιαστικό) Στην Ελλάδα τους **νεκρούς** τους θάβουμε στο χώμα, ενώ στην Ιαπωνία τους καινε. ● ζωντανός

◇ Στο **νεκροταφείο** θάβουμε τους **νεκρούς**. 🎵 νε-κρός

νεκροταφείο ----- νέος

νεκροταφείο [το] ουσιαστικό
(νεκροταφεία) → νεκρός

νεογέννητος, νεογέννητη,
νεογέννητο επίθετο (νεογέννη-
τοι, νεογέννητες, νεογέννητα)
→ νέος

νέος, νέα, νέο επίθετο (νέοι,
νέες, νέα)

☑ Όταν κάποιος είναι νέος, είναι
μικρός στην ηλικία. ✍ «Όταν
είσαι νέο παλικάρι, δεν κουράζε-
σαι εύκολα και κάνεις πολλά
πράγματα» είπε ο θεός Τάκης
στον Κώστα. ● γέρος
✓ (σαν ουσιαστικό) Νέους λέμε
τους ανθρώπους μικρής ηλικίας.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νέος ----- νεράιδα

 Οι νέοι της Αθήνας διαδήλωσαν για την ειρήνη στον κόσμο.

● γέρος ✓ Όταν κάτι είναι νέο, μόλις έχει φτιαχτεί ή αγοραστεί.

 Στη γειτονιά της Αλίκης χτίστηκε μία νέα πολυκατοικία.

○ Ο καινούριος ● παλιός

◇ (σαν ουσιαστικό) Τα νέα είναι οι ειδήσεις που ακούμε ή βλέπουμε κάθε μέρα. Ο νεαρός είναι ο έφηβος. Νεογέννητος είναι αυτός που μόλις έχει γεννηθεί. νέ-ος

νεράιδα [η] ουσιαστικό
(νεράιδες)

 Στα παραμύθια η νεράιδα είναι μία πολύ όμορφη γυναίκα

νεράιδα ----- νερό

που ζει στη φύση και
κάνει μαγικά.

🎵 νε-ράι-δα

🖋️ 'τα παραμύθια'

νερό [το] ουσιαστικό (νερά)

☑️ Το νερό είναι το καθαρό, διάφανο υγρό που πίνεις για να ξεδιψάσεις. Οι λίμνες και τα ποτάμια έχουν μέσα τους πάρα πολύ νερό.

✓ Λέμε ότι ξέρεις το μάθημά σου νερό, όταν το ξέρεις πολύ καλά. Ακόμη λέμε ότι πηγαίνεις με τα νερά κάποιου, όταν κάνεις ό,τι θέλει.

◊ Στον νεροχύτη πλένουμε τα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νερό----- νεύρο

πιάτα μας. Βρίσκεται στην κουζίνα του σπιτιού μας. 🎵 νε-ρό

νεροχύτης [ο] ουσιαστικό (νεροχύτες) → νερό

νευριάζω ρήμα (νευρίασα, θα νευριάσω) → νεύρο

νεύρο [το] ουσιαστικό (νεύρα)
☒ Τα νεύρα είναι σαν λεπτές κλωστές και βρίσκονται μέσα στο σώμα σου. Δίνουν μηνύματα από το μυαλό στο υπόλοιπο σώμα σου για να μπορείς να βλέπεις, ν' ακούς, να μυρίζεις, να πιάνεις ή να περπατάς.
☒ Λέμε ότι κάποιος έχει νεύρα,

νεύρο ----- νέφος

όταν είναι θυμωμένος. Ακόμη λέμε ότι κάτι σου σπάει τα νεύρα, όταν σ' ενοχλεί και σε θυμώνει.

◊ Όταν νευριάζεις, έχεις νεύρα και θυμώνεις. ○ θυμώνω, τσατίζομαι ● ηρεμώ **Νευρικός** είναι όποιος νευριάζει εύκολα. ● ήρεμος 🎵 νεύ-ρο

νέφος [το] ουσιαστικό (νέφη)
☑ Το νέφος είναι το παχύ σύννεφο που δημιουργείται στον ουρανό των πόλεων από τα πολλά καυσαέρια. ✍ Όταν έχει πολλή ζέστη και κίνηση, μπορείς να δεις νέφος στον ουρανό της Αθήνας.

- νέφος ----- νηπιαγωγός

✓ **Νέφη** λέμε και τα σύννεφα.

🎵 νέ-φος

νήμα [το] ουσιαστικό (νήματα)

☑ Το **νήμα** είναι μία χοντρή κλωστή για να πλέκεις ή να υ-φαίνεις κάτι. ✏ **Η θεία του κυ-ρίου Μιχάλη αγόρασε πέντε κου-βάρια **νήμα** για να του φτιάξει μία ζακέτα.** 🎵 νή-μα

νηπιαγωγείο [το] ουσιαστικό:
(νηπιαγωγεία) → **νήπιο**

νηπιαγωγός [ο], [η] ουσιαστικό
(νηπιαγωγοί) → **νήπιο**

νήπιο----- νησιώτης

νήπιο [το] ουσιαστικό (νήπια)

✓ Το νήπιο είναι ένα παιδί δύο με πέντε χρονών. ♦ Τα νήπια πηγαίνουν στο νηπιαγωγείο, δηλαδή στο σχολείο για νήπια. Τη δασκάλα τους τη λέμε νηπιαγωγό. 🎵 νή-πι-ο

νησί [το] ουσιαστικό (νησιά)

✓ Το νησί είναι ένα κομμάτι γης που έχει γύρω γύρω θάλασσα. ✍️ Η Κρήτη είναι ένα μεγάλο νησί της Ελλάδας. ♦ Νησιώτης είναι αυτός που κατάγεται από νησί. 🎵 νη-σί

νησιώτης [ο], **νησιώτισσα** [η] ουσιαστικό (νησιώτες, νησιώ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νησιώτης ----- νηστεύω

τισσες) → νησί

νηστεία [η] ουσιαστικό (νηστεί-
ες) → νηστεύω

νηστεύω ρήμα (νήστεψα, θα
νηστεύω)

☑ Όταν νηστεύουμε, δεν τρώμε
κάποια φαγητά για λίγες μέρες.

Οι χριστιανοί νηστεύουν πριν
τα Χριστούγεννα, το Πάσχα και
τον Δεκαπενταύγουστο.

Οι μουσουλμάνοι νηστεύουν, ό-
ταν έχουν το ραμαζάνι.

◇ Ο παππούς και η γιαγιά του
Κώστα κρατούν νηστεία ολό-
κληρη τη Σαρακοστή. Τρώνε συ-
χνά ελιές, ρύζι, φακές και φασό-

νηστεύω ----- νιανιά

για που είναι νηστίσιμα φαγητά.

 νη-στεύ-ω

νηστικός, νηστική, νηστικό
επίθετο (νηστικοί, νηστικές, νη-
στικά)

 Όταν είσαι νηστικός, δεν έ-
χεις φάει και πεινάς. Ο Κώ-
στας και η Αθηνά τρώνε κάθε με-
ρα πρωινό για να μην είναι νηστι-
κοί στο σχολείο.

● χορτάτος νη-στι-κός

**νηστίσιμος, νηστίσιμη, νηστί-
σιμο** επίθετο (νηστίσιμοι, νηστί-
σιμες, νηστίσιμα) → νηστεύω

νιανιά [τα] ουσιαστικό

- νιανιά ----- νιάτα

✓ Η θεία Κατερίνα έκανε το κρέας νιανιά για να μπορέσει το μωρό να το φάει. Το έλιωσε.

🎵 νια-νιά

νιάνιαρο [το] ουσιαστικό
(νιάνιαρα)

✓ Νιάνιαρο λέμε κοροϊδευτικά το μικρό παιδί. 🎵 νιά-νια-ρο

νιαουρίζω ρήμα (νιαούρισα, θα νιαουρίσω)

✓ Όταν η Ροζαλία φωνάζει, νιαουρίζει. **🔹 Βγάζει νιαουρίσματα.**

🎵 νια-ου-ρί-ζω

νιάτα [τα] ουσιαστικό

✓ Ο θείος Αλέκος θυμάται πώς

νιάτα ----- νικώ

ήταν στα νιάτα του. Όταν ήταν νέος. ○ νεότητα, νιότη
● γηρατειά, γεράματα
✓ Λέει ότι τα σημερινά νιάτα διασκεδάζουν πολύ και διαβάζουν λίγο. Οι σημερινοί νέοι. ◇ νέος
🎵 νιά-τα

νίκη [η] ουσιαστικό
(νίκες) → νι-κώ

νικητής [ο], **νικήτρια** [η]
ουσιαστικό (νικητές, νικήτριες)
→ νικώ

νικώ και **νικάω**, **νικιέμαι** ρήμα
(νίκησα, θα νικήσω)
☑ Όταν νικάς σ' έναν πόλεμο,

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νικῶ ----- νιπτήρας

διώχνεις τον εχθρό. Οι Έλ-
ληνες **νίκησαν** τους Ιταλούς
στον πόλεμο του 1940.

○ επικρατῶ

✓ Όταν **νικάς** σ' έναν αγώνα,
κερδίζεις τον αγώνα. Ο Κώ-
στας ήταν χαρούμενος. Η ομάδα
του σχολείου του **νίκησε** τις ο-
μάδες των άλλων σχολείων και
κέρδισε το κύπελλο.

○ κερδίζω ● χάνω

◇ Ο Κώστας **χάρηκε** τη **νίκη** της
ομάδας του. Η **νίκη** που πέτυχε
ήταν σπουδαία. Όλοι έλεγαν ότι
η ομάδα του ήταν η μεγάλη
νικήτρια του αγώνα. **νι-κῶ**

νιπτήρας [ο] ουσιαστικό

νιπτήρας-----νιώθω

(νιπτήρες)

✓ Στον νιπτήρα πλένουμε τα χέρια, το πρόσωπο και τα δόντια μας. Βρίσκεται στο μπάνιο του σπιτιού μας. 🎵 νι-πτή-ρας
🖋️ 'το μπάνιο'

νιφάδα [η] ουσιαστικό
(νιφάδες)

✓ Η νιφάδα είναι το καθένα από τα μικρά κομμάτια του χιονιού που πέφτει. 🎵 νι-φά-δα

νιώθω ρήμα (ένιωσα, θα νιώσω)

✓ Η Αθηνά ένιωσε έναν πόνο στο χέρι της όταν έπιασε το τριαντάφυλλο. Ένα αγκάθι είχε τρυ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νιώθω ----- νόημα

πήσει το δάχτυλό της. Η Αθηνά πόνεσε.

✓ Ο Κώστας ένιωθε τέτοια χαρά που κέρδισε η ομάδα του, που ήθελε να το πει σε όλους τους φίλους του. Ήταν πολύ χαρούμενος. ○ αισθάνομαι 🎵 νιώ-θω

✍ 'πώς νιώθω'

- Μπορείς να βρεις πως νιώθουν στην επόμενη σελίδα οι ήρωες των παραμυθιών;

νόημα [το] ουσιαστικό
(νοήματα)

☑ Ο Κώστας διάβασε πολλές φορές το μάθημα για να καταλάβει το νόημά του. Για να καταλάβει τι θέλει να πει το μάθημα

- νόημα ----- νοιάζομαι

○ σημασία

✓ Ο θείος Τάκης οδηγούσε γρήγορα. Ο τροχονόμος του έκανε νόημα με το χέρι να σταματήσει. Κούνησε το χέρι του με τρόπο για να του δείξει ότι πρέπει να σταματήσει. 🎵 νόη-μα

νοιάζει ρήμα (ένοιαξε, θα νοιάξει)

☑ «Τι σε νοιάζει εσένα τι θα κάνουν τα κορίτσια; Ας παίξουν ό,τι θέλουν!» είπε θυμωμένα ο Κώστας στον Νίκο. Τι σ' ενδιαφέρει; Γιατί σε απασχολεί;

◇ **νοιάζομαι** 🎵 νοιά-ζει

νοιάζομαι ρήμα (νοιάστηκα, θα

νοιάζομαι ----- νοικιάζω

νοιαστώ)

☑ Ο κύριος Μιχάλης έχει από τό-
μους τρόπους και δε νοιάζεται
αν στεναχωρεί τα παιδιά με τις
φωνές του. Δεν τον νοιάζει, δεν
τον ενδιαφέρει.

◇ νοιάζει 🎵 νοιά-ζο-μαι

νοίκι [το] ουσιαστικό (νοίκια) →
νοικιάζω

**νοικιάζω, νοικιάζομαι/ενοικιά-
ζομαι** ρήμα (νοίκιασα, θα νοι-
κιάσω)

☑ Όταν νοικιάζεις κάτι, πληρώ-
νεις για να το χρησιμοποιήσεις
για λίγο.

✍ Η οικογένεια του 'Ιγκλι δεν έ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νοικιάζω ----- νοικοκύρης

χει ακόμα δικό της σπίτι και **νοικιάζει** ένα διαμέρισμα στην Αθήνα. Το βρήκαν επειδή είδαν στην είσοδο της πολυκατοικίας ένα άσπρο χαρτί που έγραφε με κόκκινα γράμματα: **ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ**.

♦ **Αν είσαι ενοικιαστής ή νοικάρης, νοικιάζεις ένα σπίτι.**

Το ενοίκιο ή το νοίκι είναι τα χρήματα που πληρώνεις για να νοικιάσεις ένα σπίτι.

♪ **νοι-κιά-ζω**

νοικοκύρης [ο], νοικοκυρά [η]
ουσιαστικό

(νοικοκύρηδες, νοικοκυρές)

☑ **Ο νοικοκύρης του σπιτιού είναι ο πατέρας που φροντίζει να**

νοικοκύρης-----νοικοκύρης

καλύπτει τις ανάγκες του σπιτιού και βοηθάει τη μητέρα.

○ οικοδεσπότης

Η νοικοκυρά του σπιτιού είναι η μητέρα. ○ οικοδέσποινα

✓ Νοικοκυρά λέμε τη γυναίκα που της αρέσει να ασχολείται με τις δουλειές του σπιτιού, δηλαδή που ασχολείται με το νοικοκυριό.

✓ Νοικοκυρά λέμε και τη γυναίκα που δεν εργάζεται. ◇ Η θεία Κατερίνα και ο θείος Σταμάτης έφτιαξαν το νοικοκυριό τους πριν παντρευτούν. Αγόρασαν δηλαδή κουζίνα, ψυγείο, τηλεόραση, έπιπλα και όλα όσα χρειάζεται ένα σπίτι.

♪ νοι-κο-κύ-ρης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νοικοκυριό ----- νομίζω

νοικοκυριό [το] ουσιαστικό
(νοικοκυριά) → νοικοκύρης

νομάρχης [ο], [η] ουσιαστικό
(νομάρχες) → νομός

νομίζω ρήμα (νόμισα, θα νομίσω)

✓ «Είδες τη Ροζαλία πουθενά;»
ρώτησε η Αθηνά. «**Νομίζω** ότι
την είδα κοντά στο περίπτερο»
απάντησε ο Κώστας. Έχω αυτή
τη γνώμη, αλλά δεν είμαι σίγου-
ρος. ○ μου φαίνεται

✓ «Αν **νομίζεις** ότι η γάτα σου
χάθηκε, τότε να ψάξω να τη
βρω» είπε ο κύριος Γιάννης στην
Αθηνά. Αν πιστεύεις ότι η γάτα

νομίζω ----- νόμισμα

χάθηκε, τότε θα ψάξω.

○ πιστεύω 🎵 νο-μί-ζω

νόμισμα [το] ουσιαστικό
(νομίσματα)

☑ Το 1 ευρώ, τα 50 λεπτά, τα 20 λεπτά, τα 10 λεπτά, τα 5 λεπτά, τα 2 λεπτά και το 1 λεπτό είναι νομίσματα. Τα νομίσματα είναι φτιαγμένα από μέταλλο.

○ κέρμα ● χαρτονόμισμα

✓ Τα χρήματα που χρησιμοποιούν σε κάθε χώρα είναι το νόμισμα της χώρας αυτής. ✍ Το ευρώ είναι το σημερινό νόμισμα της Ελλάδας. Παλιά το νόμισμα της ήταν η δραχμή.

◇ Τα 5, τα 20 και τα 50 ευρώ εί-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νόμισμα----- νόμος

ναι χαρτονομίσματα.
Είναι φτιαγμένα από
χαρτί.

♪ νό-μι-σμα

νομός [ο] ουσιαστικό (νομοί)

☑ Ο νομός είναι μία μεγάλη περιοχή της Ελλάδας που έχει έναν νομάρχη για ν' αποφασίζει για καθετί που έχει σχέση με την περιοχή. Η Ελλάδα έχει 53 νομούς. ♪ νο-μός

νόμος [ο] ουσιαστικό (νόμοι)

☑ Οι νόμοι είναι οι γραπτοί κανόνες που έχει κάθε χώρα για να ξέρουν οι κάτοικοι τι πρέπει να κάνουν και τι όχι. ✍ Ο νόμος

νόμος ----- νοσοκόμος

λέει πως όλα τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο.

◇ Κάτι είναι **νόμιμο**, όταν γίνεται όπως το λέει ο νόμος.

♪ νό-μος

νονός [ο], **νονά** [η] ουσιαστικό
(νονοί, νονές)

✓ Ο νονός και η νονά σου είναι αυτοί που σε βάφτισαν, όταν ήσουν μωρό. ♪ νο-νός

νοσοκομείο [το] ουσιαστικό
(νοσοκομεία) → νοσοκόμος

νοσοκόμος [ο], **νοσοκόμα** [η]
ουσιαστικό (νοσοκόμοι, νοσοκόμες)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νοσοκόμος ----- νόστιμος

☑ Η δουλειά του νοσοκόμου και της νοσοκόμας είναι να βοηθούν τους γιατρούς και να φροντίζουν τους άρρωστους ανθρώπους.

○ νοσηλευτής, νοσηλεύτρια

◇ Τα νοσοκομεία είναι κτίρια όπου οι γιατροί και οι νοσοκόμοι φροντίζουν τους άρρωστους ανθρώπους να γίνουν καλά.

🎵 νο-σο-κό-μος

🖋 'στο νοσοκομείο'

νόστιμος, νόστιμη, νόστιμο

επίθετο (νόστιμοι, νόστιμες, νόστιμα)

☑ Όταν ένα φαγητό είναι νόστιμο, έχει ωραία μυρωδιά και γεύ-

-----στο νοσοκομείο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νόστιμος----- νότα

ση, είναι καλά μαγειρεμένο και μας αρέσει να το τρώμε.

✍ Χθες η κυρία Μαργαρίτα μαγείρεψε ένα πολύ νόστιμο φαγητό με φρέσκο ψάρι.

○ γευστικός ● άνοστος

◇ «Μμμ, τι γεύση, τι νοστιμιιά είναι αυτή!» είπε ο Κώστας. «Κοίτα, η Ροζαλία γλείφει ήδη τα μουστάκια της». 🎵 νό-στι-μος

νότα [η] ουσιαστικό (νότες)

☑ Η μουσική γράφεται με νότες. Οι νότες είναι επτά: Ντο, Ρε, Μι Φα, Σολ, Λα, Σι.

🎵 νό-τα

νοτιάς----- νότος

νοτιάς [ο] ουσιαστικό (νοτιάδες)

☑ Ο νοτιάς είναι ο άνεμος που φυσάει από τον νότο και φέρνει συνήθως βροχές και υγρασία.

● βοριάς ♦ **νότος, νότιος**

🎵 νο-τιάς

νότιος, νότια, νότιο επίθετο
(νότιοι, νότιες, νότια) →
νότος

νότος [ο] ουσιαστικό

☑ Ο νότος είναι ένα από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Όταν κοιτάμε προς την ανατολή, ο νότος βρίσκεται στα δεξιά μας.

● βορράς ♦ **Στη Νότια Ελλάδα πέφτουν πιο πολλές βροχές κά-**

- νότος ----- νούμερο

θε χρόνο. νοτιάς 🎵 νό-τος

νούμερο [το] ουσιαστικό
(νούμερα)

☑ Τα νούμεερα είναι οι αριθμοί.

✍ Το 5 είναι το τυχερό **νούμερο** του Κώστα. Ο θείος Τάκης δεν ήξερε το **νούμερο** του τηλεφώνου του κυρίου Μιχάλη. ○ αριθμός

✓ Το **νούμερο** είναι ο αριθμός που μας δείχνει πόσο μικρά ή μεγάλα είναι τα ρούχα ή τα παπούτσια που φοράμε.

✍ Η πωλήτρια ρώτησε τη μητέρα της Αθηνάς τι **νούμερο** παπούτσι φοράει.

✓ Στο τσίρκο οι ακροβάτες και οι κλόουν κάνουν **νούμερα**.

νούμερο ----- νούφαρο

🎵 νού-με-ρο

νους [ο] ουσιαστικό

☑️ Ο νους είναι το μυαλό μας.

✍️ «Πού τρέχει ο νους σας;» ρώτησε η δασκάλα, όταν είδε τους μαθητές της να χαζεύουν.

✓ «Φεύγω για λίγο, να έχεις τον νου σου στο μωρό» είπε η θεία Κατερίνα στον θείο Σταμάτη. Να προσέχεις να μη του συμβεί κάτι. ○ μυαλό 🎵 νους

νούφαρο [το] ουσιαστικό
(νούφαρα)

☑️ Το νούφαρο είναι ένα φυτό που φυτρώνει μέσα στις λίμνες. Έχει μεγάλα στρογγυλά φύλλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νούφαρο ----- νταντά

και λουλούδια που επιπλέουν
στο νερό. 🎵 νού-φα-ρο

νταλικά [η] ουσιαστικό
(νταλίκες)

☑️ Η νταλικά είναι ένα μεγάλο
φορτηγό που μεταφέρει πολύ
βαριά πράγματα. 🎵 ντα-λί-κα

νταντά [η] ουσιαστικό
(νταντάδες)

☑️ Η δουλειά της νταντάς είναι
να φροντίζει τα μικρά παιδιά
μίας οικογένειας. **◇ Όταν ντα-
ντεύεις ένα μικρό παιδί, το φρο-**

νταντά -----**ντέφι**

ντίζεις και το προσέχεις σαν να είσαι η νταντά του. 🎵 ντα-ντά

ντεμοντέ επίθετο → μόδα

ντεπόζιτο [το] ουσιαστικό (ντεπόζιτα)

☑ Το ντεπόζιτο είναι ένα μεγάλο δοχείο μέσα στο οποίο βάζουμε νερό ή άλλα υγρά. Στο ντεπόζιτο του αυτοκινήτου βάζουμε βενζίνη. ○ ρεζερβουάρ

🎵 ντε-πό-ζι-το

- **Λέμε και τεπόζιτο.**

ντέφι [το] ουσιαστικό (ντέφια)

☑ Το ντέφι είναι μουσικό όργανο. Μοιάζει μ' ένα ξύλινο στρογ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ντέφι----- ντιβιντί

γυλό στεφάνι που γύρω του κρέμονται μικρά κομματάκια από μέταλλο. Από τη μία μεριά του είναι σκεπασμένο με λεπτό δέρμα. Το κρατάμε με το αριστερό χέρι και το χτυπάμε με το δεξί. 🎵 ντέ-φι

ντιβάνι [το] ουσιαστικό

☑ Το ντιβάνι είναι ένα μικρό και χαμηλό κρεβάτι που το χρησιμοποιούμε και σαν καναπέ.

🎵 ντι-βά-νι

ντιβιντί (DVD) [το] ουσιαστικό

ντιβιντί ----- ντομάτα

→ σιντί (CD)

ντοκιμαντέρ [το] ουσιαστικό

✓ Το ντοκιμαντέρ είναι μία μικρή ταινία που δείχνει πραγματικά γεγονότα και δίνει πληροφορίες για ένα θέμα. ✎ Η τάξη του Κώστα παρακολούθησε ένα ντοκιμαντέρ με θέμα «Η ελιά και το λάδι στην Ελλάδα».

🎵 ντο-κι-μα-ντέρ

- Ξένη λέξη. Δε χρησιμοποιείται στον πληθυντικό.

ντομάτα [η] ουσιαστικό
(ντομάτες)

✓ Η ντομάτα είναι ο μικρός, στρογγυλός, μαλακός και κόκ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ντομάτα ----- ντόμινο

κινος καρπός της ντοματιάς. Με τη ντομάτα φτιάχνουμε σαλάτα ή σάλτσα που τη βάζουμε σε διάφορα φαγητά.

◇ Ο ντοματοχυμός είναι το ζουμί της ντομάτας. Τον βάζουμε στα φαγητά ή τον πίνουμε σαν χυμό. ντοματιά

♪ ντο-μά-τα

ντόμινο [το] ουσιαστικό

☑ Το ντόμινο είναι ένα επιτραπέζιο παιχνίδι. Παίζεται με μικρά άσπρα πλακάκια που έχουν πάνω τους μικρές τελίτσες.

ντόμινο ----- ντόπιος

🎵 ντό-μι-νο

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ντόπιος, ντόπια, ντόπιο επίθετο (ντόπιοι, ντόπιες, ντόπια)

☑ Όταν κάποιος ζει στον τόπο που γεννήθηκε, είναι ντόπιος.

✍ Στο χωριό του θείου Αλέκου μέινανε λίγοι ντόπιοι κάτοικοι. Ο θείος λέει ότι οι περισσότεροι ντόπιοι φεύγουν και πηγαίνουν στις μεγάλες πόλεις. ● ξένος

✓ Τα προϊόντα που παράγονται στον τόπο που τ' αγοράζουμε και τα τρώμε είναι ντόπια προϊόντα. ○ εγχώριος 🎵 ντό-πιος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ΝΤΟΣΙΈ-----ντουβάρι

ΝΤΟΣΙΈ [το] ουσιαστικό

☑ Το **ντοσιέ** είναι ένας φάκελος με σκληρό εξώφυλλο. Μέσα στο **ντοσιέ** βάζουμε χαρτιά, αφού πρώτα τα τρυπήσουμε για να τα στερεώσουμε από τη μία μεριά. ✍ Οι μαθητές στην τάξη της Αθηνάς έχουν ένα **ντοσιέ** ο καθένας για να βάζουν εκεί μέσα τις εργασίες τους.

🎵 **ντο-σιέ**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ντουβάρι [το] ουσιαστικό
(ντουβάρια)

ντουβάρι ----- ντουζ

☑ **Ντουβάρι** λέμε τον τοίχο.

✍ Το σπίτι δίπλα στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη καταστράφηκε τελείως από τη φωτιά. Έμειναν μόνο τα τέσσερα **ντουβάρια**.

🎵 ντου-βά-ρι

ντουζ [το] ουσιαστικό

☑ Όταν κάνεις **ντουζ**, πλένεις το σώμα σου με νερό που πέφτει από ψηλά σαν βροχή.

✓ Στο **ντουζ** πλένουμε το σώμα μας με νερό που πέφτει με πίεση από ψηλά. ✍ Στην παραλία που πήγε η οικογένεια του Ίγκλι υπήρχαν πολλά **ντουζ** για να ξεπλένονται οι άνθρωποι, όταν βγαίνουν από τη θάλασσα.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ντουζ ----- ντουλάπι

🎵 ντουζ ✍️ 'το σώμα μας'

- Λέμε και ντους.

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ντουλάπα [η] ουσιαστικό
(ντουλάπες)

☑️ Η ντουλάπα είναι ένα ψηλό έπιπλο με ράφια που ανοίγει με πόρτα. Στη ντουλάπα φυλάμε τα καθαρά ρούχα, τα σεντόνια, τις κουβέρτες και άλλα πράγματα. Τις ντουλάπες συνήθως τις έχουμε στα υπνοδωμάτια.

🎵 ντου-λά-πα ✍️ 'τα ρούχα'

ντουλάπι [το] ουσιαστικό

ντουλάπι----- ντρέπομαι

(ντουλάπια)

☑ Στον τοίχο της κουζίνας και του μπάνιου έχουμε ντουλάπια, δηλαδή μικρά έπιπλα με πορτάκια. Μέσα τους βάζουμε τρόφιμα, πιάτα, σαμπουάν ή άλλα πράγματα. 🎵 ντου-λά-πι

✍ 'η κουζίνα'

ντρέπομαι ρήμα (ντράπηκα, θα ντραπώ)

☑ Όταν ντρέπεσαι, φοβάσαι να πεις ή να κάνεις κάτι που θέλεις, επειδή πιστεύεις ότι οι άλλοι άνθρωποι θα γελάσουν με αυτό που θα πεις ή θα κάνεις.

✍ Μερικές φορές ο 'Ιγκλι ντρέπεται να μιλήσει στην τάξη, γιατί

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ντρέπομαι ----- ντροπαλός

πιστεύει ότι δεν ξέρει καλά ελληνικά. ✓ Όταν ντρέπεσαι, αισθάνεσαι άσχημα, γιατί έχεις κάνει κάτι που δεν ήταν σωστό κι ενόχλησε τους άλλους.

✍ Η Αθηνά ντράπηκε που μίλησε απότομα στην Ελένη και της ζήτησε συγνώμη. ♦ Ο Ίγκλι είναι ντροπαλό παιδί και δε μιλάει εύκολα σε ξένους. Ένωσε όμως ντροπή που έσπασε το τζάμι του κυρίου Μιχάλη και γι' αυτό ζήτησε συγνώμη. 🎵 ντρέ-πο-μαι

ντροπαλός, ντροπαλή, ντροπαλό επίθετο (ντροπαλοί, ντροπαλές, ντροπαλά) → ντρέπομαι

ντροπή-----ντύνω

ντροπή [η] ουσιαστικό
(ντροπές) → ντρέπομαι

ντροπιάζω, ντροπιάζομαι ρήμα
(ντρόπιασα, θα ντροπιάσω)

✓ Ντροπιάζεις κάποιον, όταν τον κάνεις να αισθανθεί άσχημα για κάτι άσχημο που έκανες εσύ. ✍ «Η δασκάλα μου είπε ότι ήσουν πολύ άτακτος σήμερα» είπε στον Νίκο ο πατέρας του. «Κρίμα, με ντρόπιασες στη δασκάλα». 🎵 ντρο-πιά-ζω

ντύνω, ντύνομαι ρήμα (έντυσα, θα ντυθώ)

✓ Όταν ντύνεις κάποιον, του βάζεις τα ρούχα του. Όταν ντύ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ντύνω ----- ντύνω

νεσαι φορές τα ρούχα σου.

 Η θεία Κατερίνα έντυσε το μωράκι της με ζεστά ρούχα και το έβγαλε βόλτα στο πάρκο.

● ξεντύνω γδύνω

✓ «Φέτος στις Απόκριες σκέφτομαι να ντυθώ Ινδιάνος» είπε ο Κώστας στον Νίκο. Σκέφτομαι να μασκαρευτώ.

✓ Όταν ντύνεις ένα βιβλίο ή ένα τετράδιο, του βάζεις ένα κάλυμμα απέξω για να μη σκίζεται εύκολα. Ο Κώστας και η Αθηνά έντυσαν τα καινούρια τους βιβλία με μπλε πλαστικό αυτοκόλλητο.

◇ «Κατερίνα, το ντύσιμο σου είναι υπέροχο!» είπε ο θείος Στα-

μάτης. ντύ-νω

νυστάζω ρήμα (νύσταξα, θα νυστάξω)

 Όταν νυστάζεις, θέλεις να πας για ύπνο.

✓ «Με νύσταξε η τηλεόραση με τις βλακείες που δείχνει. Πάω για ύπνο» είπε η Αθηνά. «Να κλείσουμε λοιπόν την τηλεόραση και να πάμε για ύπνο» απάντησε ο Κώστας. «Κλείνουν τα μάτια μου από τη νύστα». νυ-στά-ζω

νύφη [η] ουσιαστικό (νύφες)

 Νύφη λέμε τη γυναίκα που πηγαίνει στην εκκλησία για να παντρευτεί ή που έχει μόλις πα-

- νύφη ----- νύχι

ντρευτεί.

✓ Οι γονείς και τ' αδέρφια ενός παντρεμένου άνδρα έχουν τη γυναίκα του νύφη. 🎵 νύ-φη

νύχι [το] ουσιαστικό (νύχια)

☑ Σ' όλα τα δάχτυλα των χεριών και των ποδιών σου έχεις νύχια.

✂ Η θεία Κατερίνα έβαψε τα νύχια της πολύ προσεκτικά. Αφού ντύθηκε κοιτάχτηκε από την κορυφή ως τα νύχια.

✓ Η Αλίκη περπάτησε στα νύχια για να μην ξυπνήσει το μωρό της θείας Κατερίνας. Στις άκρες των ποδιών για να μη κάνει θόρυβο.

◇ Με τον νυχοκόπτη κόβουμε τα

νύχι ----- νύχτα

νύχια μας. 🎵 **νύ-χι**

νύχτα [η] ουσιαστικό (νύχτες)

☑ Τη νύχτα δεν υπάρχει το φως του ήλιου. Υπάρχει σκοτάδι.

Πολλές φορές αν κοιτάξουμε τη νύχτα τον ουρανό, βλέπουμε το φεγγάρι και τ' αστέρια. Τη νύχτα κοιμόμαστε. ○ βράδυ ● μέρα

◇ Μόλις νύχτωσε, η κυρία Μαργαρίτα έβαλε το νυχτικό της και πήγε για ύπνο. «Ώρα για τον νυχτερινό μας ύπνο» είπε στα παιδιά. «Άντε λοιπόν! Δεν είστε ούτε νυχτοφύλακες που φυλάνε τα εργοστάσια τη νύχτα ούτε νυχτολούλουδα που βγάζουν τα λουλούδια τους τη νύχτα και τα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νύχτα ----- νυχτερινός

κλείνουν τη μέρα». 🎵 νύ-χτα
✍️ 'η διάρκεια της μέρας'

νυχτερίδα [η] ουσιαστικό
(νυχτερίδες)

☑️ Η νυχτερίδα είναι ένα μικρό
μαύρο ζώο που μπορεί να πε-
τάει. Βρίσκει την τροφή της τη
νύχτα. ♦ νύχτα 🎵 νυ-χτε-ρί-δα

**νυχτερινός, νυχτερινή, νυχτε-
ρινό** επίθετο (νυχτερινοί, νυ-
χτερινές, νυχτερινά) → νύχτα

νυχτικό ----- **νωρίς**

νυχτικό [το] ουσιαστικό (νυχτικά) → νύχτα
- **Λέμε και η νυχτικιά.**

νυχτώνω ρήμα (νύχτωσα, θα νυχτώσω) → νύχτα

νωρίς επίρρημα

☑ Όταν ξυπνάς νωρίς, ξυπνάς πολύ πρωί, μόλις αρχίζει να ξημερώνει. Όταν πηγαίνεις κάπου νωρίς, πηγαίνεις πριν από την ώρα που συνήθως πας ή πρέπει να πας τις άλλες φορές.

✍ Ο κύριος Γιάννης πήγε νωρίς στη δουλειά του σήμερα. Δεν είχε έρθει κανείς ακόμα. Ήταν μόνος του στο γραφείο. ● αργά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- νωρίς ----- νωρίς

✓ «Ευτυχώς φτάσαμε νωρίς στον σταθμό και προλάβσαμε το τρένο» είπε ο θείος Τάκης. Φτάσαμε στην ώρα μας. 🎵 νω-ρίς

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.